

Utgiftsområde 7

Internationellt bistånd

Utgiftsområde 7 – Internationellt bistånd

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	4
2.1	Utgiftsområdets omfattning.....	4
2.1.1	Budgeten för biståndet	4
2.2	Utgiftsutveckling.....	9
2.3	Mål för utgiftsområdet.....	10
2.3.1	Upphävande av riksdagsbindningar avseende politiken för global utveckling.....	10
2.4	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	11
2.5	Resultatredovisning.....	13
2.5.1	Fördelning av det svenska utvecklingssamarbetet.....	13
2.5.2	Ökat fokus på Ukraina och närområdet	19
2.5.3	Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning.....	22
2.5.4	Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta	26
2.5.5	Främja frihet och bekämpa förtryck.....	28
2.5.6	Utökat och effektiviserat klimatbistånd	31
2.5.7	Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt.....	33
2.5.8	Stärkta synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken	35
2.5.9	Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd.....	37
2.6	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	39
2.6.1	Regeringen anser att genomförandet av utvecklingssamarbetet i huvudsak varit tillfredsställande	40
2.6.2	Måluppfyllelsen bedöms kunna öka ytterligare med en reformerad biståndspolitisk inriktning.....	42
2.7	Politikens inriktning	43
2.8	Den årliga revisionens iakttagelser.....	49
2.9	Budgetförslag.....	49
2.9.1	1:1 Biståndsverksamhet	49
2.9.2	1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	53
2.9.3	1:3 Nordiska Afrikainstitutet	55
2.9.4	1:4 Folke Bernadotteakademin.....	55
2.9.5	1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	57
2.9.6	1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	58

Bilaga Samarbetsstrategier

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om upphävande av riksdagsbindningar avseende politiken för global utveckling (avsnitt 2.3).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ställa ut statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 30 000 000 000 kronor (avsnitt 2.9.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 1 200 000 000 kronor varav högst 500 000 000 kronor för investeringar i Ukraina (avsnitt 2.9.1).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 600 000 000 kronor för ökade klimatinvesteringar (avsnitt 2.9.1).
5. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2025 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt tabell 1.1.
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Riksrevisionens förslag:

7. Riksdagen anvisar ett anslag för budgetåret 2025 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd som står till Riksrevisionens disposition enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Biståndsverksamhet	42 420 943
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 772 698
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	18 142
1:4 Folke Bernadotteakademin	213 219
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000
1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	24 842
Summa anslag inom utgiftsområdet	44 499 844

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:1 Biståndsverksamhet	100 000 000	2026–2041
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	100 000 000	

2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Inom utgiftsområdet Internationellt bistånd finns sex anslag: biståndsverksamhet, förvaltningsanslagen för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), Nordiska Afrikainstitutet (NAI), Folke Bernadotteakademin (FBA), Riksrevisionens anslag för internationellt utvecklingssamarbete samt anslaget för utvärdering av internationellt bistånd.

2.1.1 Budgeten för biståndet

Biståndsbudgeten för 2025 föreslås uppgå till högst 56 miljarder kronor.

Utgångspunkten är att svenskt bistånd klassificeras som Official Development Assistance (ODA) i enlighet med den definition som används av biståndskommittén (DAC) vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Majoriteten av kostnaderna återfinns under anslag inom detta utgiftsområde. Den föreslagna utgiftsramen för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppgår till 44,5 miljarder kronor 2025.

I utgiftsområde 7 ingår också 5 miljoner kronor som avser förvaltningsutgifter för samarbete inom Östersjöregionen som inte klassificeras som bistånd enligt OECD-DAC. Därtill har regeringen överlämnat en proposition till riksdagen om förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd (prop. 2023/24:151). Förslagen som bl.a. innebär förbättrade villkor för personer från Ukraina innebär ökade utgifter t.ex. för statliga ersättningar till kommuner och regioner och för etableringsinsatser och etableringsersättning. Kostnaderna klassificeras inte som bistånd enligt OECD-DAC:s regelverk bl.a. eftersom de personer som omfattas av förslagen har befunnit sig i mottagningssystemet under en längre period än 12 månader.

Kostnader inom andra utgiftsområden som ingår i biståndsbudgeten

Kostnader för mottagandet av asylsökande och skyddsbehövande

Vissa kostnader för Sveriges mottagande av asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer under deras första år i Sverige belastar biståndsbudgeten. OECD-DAC:s riktlinjer anger att kostnaderna räknas som bistånd på humanitära grunder och för att spegla ett gemensamt ansvarstagande med låg- och medelinkomstländer, vilka är värdar för de flesta av världens flyktingar. Biståndskostnaderna omfattar kostnader inom utgiftsområde 8 Migration, utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet samt utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Inom utgiftsområde 8 används en så kallad kvotmodell. I tabell 2.1 syns de anslag inom utgiftsområde 8 som helt eller delvis räknas som bistånd (första kolumnen). Det prognostiserade utfallet på dessa anslag (andra kolumnen) multipliceras med andelen av det totala antalet inskrivna i mottagningssystemet som beräknas uppfylla OECD-DAC:s kriterier för bistånd (tredje kolumnen), vilket ger det prognostiserade biståndsutfallet (fjärde kolumnen). För att uppfylla OECD-DAC:s kriterier för bistånd ska en person ha en vistelsetid i mottagandesystemet på högst 12 månader, komma från ett låg- eller medelinkomstland, inte ha ansökt om och fått sitt asylärende prövat tidigare, inte ha ett asylärende som handläggs enligt Dublinförordningen och inte ha fått avslag

på asylansökan i Migrationsdomstol. Personer som överklagar avslag i Migrationsdomstol till Migrationsöverdomstolen ingår inte i biståndsutfallet.

Tabell 2.1 Kostnadsprognos asylsökande och skyddsbehövande inom biståndet för utgiftsområde 8 Migration för 2025

Miljoner kronor och procent

Anslag	Prognos totalt	Prognos biståndsandel ¹	Prognos biståndsutfall
1:1 Migrationsverkets kostnader för mottagandet (förvaltningsanslag), exklusive indirekta administrationskostnader ¹	289	66 %	191
1:2 Ersättningar och boendekostnader, exklusive stöd till självmant återvändande ¹	4 020	66 %	2 651
1:2 Ersättningar och boendekostnader, stöd till självmant återvändande ^{2 4}	10	20 %	2
1:3 Migrationspolitiska åtgärder, återvandringsbidrag ⁴	1	25 %	0
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	99	6 %	6
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	200	9 %	18
1:7 Utresor för avvisade och utvisade ^{3 4}	2	60 %	1
Totalt	4 621		2 869

¹ Kvoten som används för att beräkna biståndskostnaderna på anslag 1:1 Migrationsverket och anslag 1:2 Ersättningar och bostadskostnader beräknas på antalet inskrivna som uppfyller biståndskriterierna och ingår i någon av kategorierna: har ett öppet grundärende hos Migrationsverket; har ett överklagandeärende hos Migrationsverket; har ett öppet mål i migrationsdomstol eller har ett uppehållstillstånd. Kvoten som används för att beräkna biståndskostnaderna på anslag 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål beräknas på antalet inskrivna som uppfyller biståndskriterierna och har ett överklagandeärende vid Migrationsverket eller har ett öppet mål i migrationsdomstol. Kvoten som används för att beräkna biståndskostnaderna på anslag 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden beräknas på antalet inskrivna som uppfyller biståndskriterierna och har ett öppet grundärende hos Migrationsverket.

² Kostnaderna avser återetableringsstöd för självmant återvändande personer som ska återvända till ett land där förutsättningarna för att kunna återetablera sig är begränsade på grund av säkerhetsläget.

³ Omfattar endast kostnader för resor ut ur Sverige för de asylsökande som återtagit sin ansökan.

⁴ Kostnader inom utgiftsområde 8 som ingår i biståndet från och med 2025 och totalt beräknas uppgå till cirka 3 miljoner kronor.

Källa: Migrationsverket.

Inom utgiftsområde 13 ingår från och med 2025 i biståndsbudgeten prognostiserade kostnader för schablonersättning till kommuner för mottagandet av nyanlända som befunnit sig färre än 12 månader i Sverige inklusive tiden i Migrationsverkets mottagningssystem. I gruppen nyanlända ingår personer som beviljats uppehållstillstånd efter att ha varit asylsökande, vidarebosatta (kvotflyktingar) samt anhöriga till personer som beviljats asyl. Schablonersättningen avser att täcka kommunernas kostnader för bl.a. mottagande- och praktisk hjälp i samband med bosättning samt grundläggande utbildning, inklusive språkträning och samhällsorientering och tolkning. Även ersättningar till kommuner för mottagandet av ensamkommande barn, inom 12 månader sedan ankomsten till Sverige, räknas med i biståndsbudgeten. Samtliga nyanlända antas komma från låg- och medelinkomstländer. För vuxna antas schablonersättningen inledningsvis främst gå till mottagande och praktisk hjälp med bosättning samt till svenska för invandrare (sfi). För personer under 20 år antas medlen inledningsvis huvudsakligen gå till introduktionsinsatser inom skola och förskola m.m. samt kostnader för mottagandet.

I tabell 2.2 syns antalet personer för vilken respektive typ av ersättning utgår, genomsnittligt återstående tid av 12-månadersperioden och prognosen för biståndsutfallet.

Tabell 2.2 Kostnadsprognos ersättningar till kommuner för mottagande av nyanlända inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet för 2025

Miljoner kronor och procent

Kostnadstyp	Prognos antal personer	Prognos avräkningsbara månader	Prognos biståndsutfall
Schablonersättning för mottagandet av nyanlända ¹	5 300	9	482
Ersättning för mottagandet av ensamkommande barn ²	100	6	25
Totalt			506

¹ För 2024 uppgår den s.k. mottagandeschablonen till 165 000 kronor per person t.o.m. 65 år och 92 600 kr per person som är 66 år eller äldre. Gruppen nyanlända utgörs av 3 000 personer som beviljats uppehållstillstånd efter att ha varit asylsökande, 900 kvotflyktingar samt 1 400 anhöriga till personer som beviljats asyl.

² Ersättningar till kommunerna för ensamkommande barn avser en schablonersättning om 1 000 kronor per barn och dygn, en engångsersättning om 30 000 kr per barn för god man m.m. samt en genomsnittlig ersättning om 3 000 kr per dygn per barn och dygn för vård som ges med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller med stöd av socialtjänstlagen (2001:453). För mottagandet av ensamkommande barn får kommunerna även den ordinarie s.k. mottagandeschablonen varför antalet ensamkommande barn ingår i de 5 300 personerna som redovisas på raden ovan.

De kostnader inom utgiftsområde 14 som klassas som bistånd uppgår enligt prognos till totalt 157 miljoner kronor för 2025. Etableringsersättning (inklusive etableringstillägg och bostadsersättning) till före detta asylsökande uppgår till 62 miljoner kronor, för kvotflyktingar till 37 miljoner kronor, samt till 58 miljoner kronor för skyddsbehövande som är anhöriga till personer som beviljats asyl. De kostnader som räknas som bistånd avser utgifter under högst 12 månader sedan ankomsten till Sverige. För personer som beviljats uppehållstillstånd efter att ha varit asylsökande ingår tiden i Migrationsverkets mottagandesystem i 12-månadersperioden, vilket innebär att de månader som kvarstår efter att personerna lämnat Migrationsverkets mottagande räknas med. Före detta asylsökande som beviljats asyl, kvotflyktingar samt anhöriga till skyddsbehövande, antas komma från låg- och medelinkomstländer.

Kostnader för asylsökande och skyddsbehövande per år ska inte belasta biståndsbudgeten med mer än åtta procent eller 4,5 miljarder kronor. Totalt beräknas kostnader inom biståndet för asylsökande och skyddsbehövande uppgå till 3 532 miljoner kronor 2025 vilket motsvarar ca 6,3 procent av biståndsbudgeten.

Kostnader för förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd, vilka delfinansieras genom minskning av utgiftsområde 7, men inte klassificeras som bistånd enligt OECD-DAC, uppgår därutöver till 893 miljoner kronor för 2025.

Under 2020 verifierade OECD-DAC, efter granskning av alla biståndsgivande länders modeller för kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande, att den svenska beräkningsmodellen var förenlig med regelverket för bistånd. De ytterligare kostnader inom utgiftsområde 8 och utgiftsområde 13 som föreslås ingå i beräkningsmodellen för 2025, jämfört med föregående år, har förmedlats till OECD-DAC.

EU-bistånd

I biståndsbudgeten ingår även kostnader för det svenska bidraget till den del av EU:s gemensamma internationella bistånd som finansieras genom EU:s reguljära budget. De kostnader inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen om ca 4 182 miljoner kronor som ingår i biståndsbudgeten 2025 utgörs av Sveriges del av de faktiska kostnaderna för biståndet inom den totala EU-budgeten 2023.

EU bedriver utvecklingsamarbete med nästan alla låg- och medelinkomstländer och inom ett stort antal sektorer. Allokering av resurser liksom utvecklingsarbetets inriktning slås fast i s.k. externa finansiella instrument som har varierande geografiskt och tematiskt fokus. I ministerrådets arbetsgrupper utarbetar Sverige tillsammans med övriga medlemsstater, Europeiska kommissionen och Europeiska utrikestjänsten (EEAS) EU:s gemensamma utvecklingspolitik. Sverige bidrar även till att påverka

utformningen av EU:s bistånd i genomförandekommittéerna, expertgrupper och via berörda ambassader.

Med anledning av stöd till Ukraina via EU:s Ukrainafacilitet för åren 2024 till 2027 ingår under 2025 även 1 500 miljoner kronor av EU:s gemensamma bistånd i den svenska biståndsbudgeten. Detta motsvarar Sveriges förväntade bidrag till faciliteten via utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen under 2024. Faciliteten kommer att bidra till Ukrainas ekonomiska utveckling och välfärd genom bl.a. budgetstöd, som behövs för bl.a. finansiering av hälsovård, skolor, statliga löner, pensioner och energisektorn. Faciliteten kommer även att användas för att stimulera ekonomisk utveckling och hållbar sysselsättning i Ukraina, inklusive ökad kapitaltillgång för ukrainska företag samt för grön och digital omställning. Medel från faciliteten kommer också att avsättas för att främja Ukrainas EU-närmande genom att bidra till finansiering av lagstiftning och reformer inom rättsområdet, decentralisering, jordbruksreformer, åtgärder inom miljö och klimat samt för att stärka civilsamhällets roll och möjlighet till ansvarsutkrävande. Utfallet för Ukrainafaciliteten kommer justeras i den svenska biståndsbudgeten för 2026 då den faktiska skillnaden mellan prognos och utfall väntas först 2025.

Utrikesförvaltningens förvaltningskostnader

I budgeten för biståndet ingår biståndsrelaterade förvaltningskostnader för utlandsmyndigheter och enheter i Stockholm. OECD-DAC:s riktlinjer lägger fast ett antal principer för vad som kan räknas som förvaltningsresurser för policyarbete och genomförande av bistånd. OECD-DAC:s regler omfattar lönekostnader för personal med biståndsrelaterat arbete vid huvudkontor och vid utlandsmyndigheter samt drift av berörda myndigheter, inklusive kostnader för lokaler, it, fordon m.m. De kostnader inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse om ca 524 miljoner kronor som ingår i biståndsbudgeten 2025 utgörs av 2023 års faktiska utfall för dessa verksamheter. Kostnadsberäkningen grundas på tidsåtgång för biståndsrelaterat arbete på respektive utlandsmyndighet och UD-enhet i Stockholm. Det handlar t.ex. om dialog och rapportering om utvecklingspolitiska frågor och om värdlandets roll i utvecklingspolitiken i multilaterala forum, såsom inom FN och EU.

Övriga kostnader inom andra utgiftsområden som ingår i biståndsbudgeten (organisationsbidrag, stipendiemedel m.m.)

I biståndsbudgeten ingår beredskapskostnader och indirekta kostnader för internationella insatser genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. De kostnader om ca 113 miljoner kronor som ingår i biståndsbudgeten 2025 utgörs av faktiskt utbetalt belopp 2023.

Vidare ingår i biståndsbudgeten bidrag via Svenska institutet till demokratiinsatser och stöd till högre utbildning i låg- och medelinkomstländer, som uppfyller OECD:s kriterier för officiellt statligt utvecklingsbistånd, om ca 41 miljoner kronor, inom ramen för utgiftsområde 5 Internationell samverkan.

I biståndsbudgeten inkluderas även den del av Sveriges bidrag till vissa FN-organ och andra internationella organisationers reguljära budget som belastar anslag inom andra utgiftsområden men som klassificeras som bistånd. Dessa organisationer är ILO, IOM, CITES, IAEA, IUCN, UNEP, WMU, FAO, UNIDO, WIPO, ITU, UPU, WHO, OSCE, UNDPKO, UNO, WMO, UNIDIR, UNESCO och WOA. De kostnader om ca 631 miljoner kronor som ingår i biståndsbudgeten 2025 utgörs av faktiskt utbetalt belopp 2023 till dessa organisationer.

Från och med 2011 fördelas stipendiemedel till universitet och högskolor för stipendier för särskilt kvalificerade studieavgiftsskyldiga studenter. Stipendiemedel som avser studenter från länder som enligt OECD-DAC klassificeras som mottagarländer för bistånd inkluderas i biståndsbudgeten, i enlighet med OECD-DAC:s riktlinjer. De kostnader inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning om ca 31 miljoner kronor som ingår i biståndsbudgeten 2025, utgörs av 2023 års faktiska utfall.

Från och med 2021 t.o.m. 2025 finns beslut om att Konsumentverket disponerar medel för stöd till Konsumentverkets informationstjänst för remitteringar, Money from Sweden, för att finansiera drift och utveckling av tjänsten och därigenom möjliggöra ytterligare sänkta avgifter för remitteringar, vilket har biståndssändamål. Svårigheter att jämföra tjänster för pengaöverföring och nå ut till målgruppen gör att regeringen anser att tjänsten bör avvecklas ett år tidigare än planerat med slutår 2024. 3,2 miljoner kronor återförs till utgiftsområde 7 Internationellt bistånd från och med 2026 i enlighet med ursprungligt beslut från 2020 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 7, bet. 2020/21:UU2, rskr. 2020/21:125).

Från och med 2025 överförs 18,6 miljoner kronor till utgiftsområde 1 Rikets styrelse avseende verksamhet vid Svenska Dialoginstitutet för Mellanöstern och Nordafrika.

Från och med 2025 överförs 2,5 miljoner kronor till utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid till stöd för Fredsarkivet som inordnas i Statens försvarshistoriska museer (se utg.omr. 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, avsnitt 3).

År 2025 överförs 7,5 miljoner kronor till utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel avseende biståndsdelen av de obligatoriska avgifterna för medlemskap i internationella organisationer, inklusive Sveriges avgift till FAO och till WOAHI, till följd av valutakurseffekt.

Från och med 2025 överförs 8 miljoner kronor till utgiftsområde 1 Rikets styrelse för befattningar inom biståndsområdet på Regeringskansliet för att snabbare kunna genomföra regeringens biståndspolitiska reformer.

Från och med 2025 överförs 12 miljoner kronor till utgiftsområde 5 Internationell samverkan till stöd för Centrum för Östeuropastudier (SCEEUS) vid Utrikespolitiska institutet.

Tabell 2.3 Förändringar av utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

	2023	2024 ¹	Förslag 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027
Budgeten för bistånd	56 000	56 000	56 000	53 000	53 000
Kostnader inom andra utgiftsområden	8 809	7 380	10 612	9 592	9 186
<i>Varav</i>					
– kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande	4 169	1 609	3 532	2 327	1 978
– EU-bistånd exkl. EU:s Ukrainafacilitet	3 416	4 409	4 182	4 182	4 182
– EU-bistånd, EU:s Ukrainafacilitet			1 500	1 700	1 700
– utrikesförvaltningens förvaltningskostnader	471	491	524	532	544
– övrigt	754	871	874	851	782
Kostnader inom andra utgiftsområden som ingår i biståndsbudgeten men inte definieras som bistånd enligt OECD-DAC		82 ²	893²		
Kostnader inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	47 191	50 010 ³	44 495³	43 408	43 814
Kostnader inom utgiftsområde 7 som inte finansieras från biståndsbudgeten och inte definieras som bistånd	5	5	5	5	5
Totalt för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	47 196	50 015	44 500	43 413	43 819

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i denna proposition. Netto tillfördes anslag 1:1 *Biståndsverksamhet* 1 343 miljoner kronor i vår ändringsbudget, 1 472 miljoner kronor ökade anslaget då kostnaderna för att ta emot asylsökande och skyddsbehövande blev lägre 2023 än prognostiserat, därutöver minskades anslaget med 82,1 miljoner kronor avseende kostnader för förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd (se not 2), 42,1 miljoner kronor för att finansiera ett ökat förvaltningsanslag för Sida samt med 4,8 miljoner kronor för ökade övriga avräkningar.

² 82,1 miljoner kronor 2024 och 893 miljoner kronor 2025 för att finansiera kostnader för förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd, som inte klassificeras som bistånd enligt OECD-DAC.

³ Varav högst 150 miljoner kronor för att finansiera ökad global tillgång till vaccin mot covid-19 under 2024 respektive 2025.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.4 Utgiftsutveckling inom Internationellt utvecklingssamarbete

Miljoner kronor

	Utfall 2023	Budget 2024 ¹	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027
Internationellt utvecklingssamarbete	46 511	50 015	50 276	44 500	43 413	43 819
1:1 Biståndsverksamhet	44 559	47 982	48 287	42 421	41 286	41 658
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 659	1 732	1 689	1 773	1 814	1 844
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	16	17	18	18	19	19
1:4 Folke Bernadotteakademien	206	211	208	213	218	223
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50	50	50	50	50	50
1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	22	23	24	25	25	26

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.5 Förändringar av utgiftsramen 2025–2027 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	48 630	48 630	48 630
Pris- och löneomräkning ²	86	133	167
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-4 636	-6 675	-6 598
<i>varav BP25³</i>	<i>-543</i>	<i>-3 478</i>	<i>-3 401</i>
Överföring till/från andra utgiftsområden	-15	-15	-14
Övrigt	435	1 339	1 634
Ny utgiftsram	44 500	43 413	43 819

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Tabell 2.6 Utgiftsram 2025 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

	2025
Transfereringar ¹	38 392
Verksamhetsutgifter ²	6 098
Investeringar ³	9
Summa utgiftsram	44 500

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2023 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Mål för utgiftsområdet

Det riksdagsbundna målet för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck (prop. 2013/14:1 utg.omr. 7, bet. 2013/14:UU2, rskr. 2013/14:75).

2.3.1 Upphävande av riksdagsbindningar avseende politiken för global utveckling

Regeringens förslag: Riksdagens tidigare ställningstaganden i frågor om politiken för global utveckling (PGU) från 2003 ska inte längre gälla.

Regeringens bedömning: Regeringens arbete med PGU bedrivs numera huvudsakligen inom ramen för genomförandet av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Sveriges politik för global utveckling (PGU) beslutades år 2003 genom riksdagens beslut om propositionen Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling (prop. 2002/03:122, bet. 2002/03:UU3, rskr. 2003/04:112). Riksdagen har därefter beslutat om propositionen Sveriges genomförande av Agenda 2030 och därmed godkänt regeringens förslag om mål för Sveriges genomförande av Agenda 2030 (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154). Som skäl för förslaget

anfördes bl.a. att målsättningarna för PGU överensstämmer i stort med Agenda 2030 och att det finns goda skäl att målet för PGU inkluderas i det mål som föreslås i propositionen. Genom det mål som föreslogs i propositionen skapades ett gemensamt mål för Agenda 2030 och för den samstämmighetspolitik som förts inom ramen för det riksdagsbundna målet för PGU. Regeringen tydliggjorde vidare att övriga delar av PGU fortsatt gäller och att detta framför allt gäller de delar som omfattar mål och inriktning för utvecklingssamarbetet (prop. 2019/20:188 s. 15).

Förutsättningarna för arbetet med att genomföra den politik för global utveckling som beslutades 2003 har således ändrats. De milleniemål som låg till grund för politiken har också ersatts av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Enligt regeringen inkluderas numera de mål, perspektiv och riktlinjer för PGU som riksdagen tidigare har godkänt i 2003 års proposition (prop. 2002/03:122 avsnitt 1, punkterna 1 och 2) i allt väsentligt i det mål som riksdagen har godkänt för Agenda 2030. Regeringens arbete med PGU bedrivs således numera huvudsakligen inom ramen för genomförandet av Agenda 2030. Regeringens arbete med att utveckla den samstämmighetspolitik som förts inom ramen för PGU tar vidare sin utgångspunkt i såväl Agenda 2030 som i den reformagenda för biståndet som regeringen beslutade den 14 december 2023 och som anger den nya inriktningen för svenskt bistånd (Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt, UD2023/17726). När det gäller övriga delar av PGU, däribland mål och riktlinjer för det internationella utvecklingssamarbetet, som riksdagen godkänt i 2003 års proposition (prop. 2002/03:122 avsnitt 1, punkterna 3–7) bedrivs det arbetet i dag inom ramen för det av riksdagen beslutade målet för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Den resultatredovisning till riksdagen som tidigare gjorts för PGU har ersatts av redovisningen av Agenda 2030 (se prop. 2019/20:188 avsnitt 6).

Mot denna bakgrund och för att skapa en tydlig och effektiv styrning av regeringens politik föreslår regeringen att riksdagens tidigare ställningstaganden i frågor om politiken för global utveckling från 2003 (prop. 2002/03:122) inte längre ska gälla.

2.4 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inleds med en översikt av fördelningen av det svenska utvecklingssamarbetet och humanitära biståndet. Därefter följer en redovisning utifrån följande som speglar prioriteringar för svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd. För varje tematiskt område redovisas ett resonemang om hur förändring kan uppnås, utmaningar för att nå målpuffyllelse samt ett urval av svenskt bistånds resultat:

- Ukraina och närområdet,
- fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning,
- förbättrad hälsa för de allra mest utsatta,
- främja frihet och bekämpa förtryck,
- utökat och effektiviserat klimatbistånd,
- stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt,
- stärkta synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken, och
- stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd.

Redovisningen baseras främst på årsredovisningar från de genomförande myndigheterna och multilaterala organisationerna, från uppföljningar, utvärderingar och analyser av biståndet, liksom på studier och utvärderingar från Expertgruppen för Biståndsanalys (EBA). Mest centrala är årsredovisningen och strategirapporteringen

från Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) respektive Folke Bernadotteakademien (FBA), samt det statliga bolaget Swedfunds årsredovisning. Resultatredovisningen baseras därtill på årsrapporter, uppföljningar, analyser och utvärderingar från EU. För EU-biståndet är den senaste tillgängliga resultatinformationen från 2022.

Regeringen styr stora delar av genomförandet av det svenska utvecklingssamarbetet och humanitära biståndet genom strategier. I linje med riktlinjerna för strategier inom svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd (UD2017/21053) ska utvecklingssamarbetet präglas av analys, lärande och erfarenhetsåterföring. Ett effektivt utvecklingssamarbete och välgrundade beslut kräver kunskap om problem, men också om metoder och arbetssätt som bidrar till verksamhetsresultat och hållbar förbättring för människor som lever i fattigdom.

Inom varje område redovisas resultat från den rapportering som avser 2023 eller inkommit under 2023. Insatserna inom ett område utgör tillsammans en portfölj (se avsnitten 2.5.3–2.5.9).

Just nu sker en omläggning av den biståndspolitiska inriktningen och denna resultatredovisning följer därmed rubriksättningen i regeringens nya strategiska inriktning Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt (UD2023/17726). Där stapeldiagram återfinns redovisas dels Sidas bedömning av portföljens sammansättning av aktiviteter och insatser för att bidra till förändring i linje med regeringens strategimål, dels Sidas bedömning av globala utvecklingstrender i relation till de strategimål som regeringen beslutat.

Sidas bedömning av portföljens sammansättning av aktiviteter och insatser görs mot bakgrund av mål, utvecklingen i det aktuella sammanhanget i relation till den genomförda verksamhetens kontext och förväntade resultat.

Portföljens sammansättning kan alltså bedömas vara ändamålsenlig också i en försämrad kontext. En förändrad bedömning kan i sin tur bero på att ändamålsenligheten i portföljens sammansättning har ändrats, mot bakgrund av en förändrad kontext. Det kan också bero på insatsrelaterade förändringar som avslutad verksamhet. Det kan också förekomma att när beslut om nya strategier fattas inleds ett arbete att ställa om portföljen. I dessa fall speglar bedömningen att en anpassning sker för tillfället.

Sidas bedömning av globala utvecklingstrender baseras på att myndigheten genom omvärldsbevakning och annan typ av rapportering analyserar om utvecklingen gått bakåt, framåt eller varit utan tydlig riktning för den specifika inriktningen i varje strategi. Globala utvecklingstrender handlar ofta om större komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför svenska aktörers kontroll inverkar på utvecklingen i den aktuella kontexten. Sidas eller andra aktörers enskilda bidrag går alltså inte alltid att identifiera.

Verksamheten inom utgiftsområdet utmärks i huvudsak av långsiktiga samarbeten, brett ägarskap och genomförs ofta i sammanhang med betydande svårigheter, t.ex. i sviktande stater. Sveriges stöd syftar till att bidra till partnerländernas egna utvecklingsansträngningar tillsammans med lokala aktörer. Resultaten inom det globala utvecklingssamarbetet uppnås genom gemensamma ansträngningar av partner- och givarländer och påverkas av många samverkande faktorer.

Denna redovisning redogör för hur biståndsverksamheten som finansieras av den svenska statsbudgeten har bidragit till det övergripande målet att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Begreppet ”stöd” i resultatredovisningen avser finansiellt stöd, om inte annat anges. Resultat

redogörs för även ur ett jämställdhetsperspektiv, och könsuppdelad statistik presenteras där det finns tillgängligt.

Redovisning av internationellt bistånd görs även inom andra utgiftsområden i budgetpropositionen. Inom utgiftsområde 1 redovisas utrikesförvaltningens förvaltningskostnader och Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete, inom utgiftsområde 5 redovisas resultaten av internationella krishanterings- och fredsfrämjande insatser, och inom utgiftsområde 8 och utgiftsområde 14 ingår kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer som definieras som biståndskostnader. Vissa FN-organ och andra internationella organisationer får bidrag från andra utgiftsområden i tillägg till utgiftsområde 7 och deras resultat redovisas inom dessa utgiftsområden.

2.5 Resultatredovisning

2.5.1 Fördelning av det svenska utvecklingssamarbetet

Riksdagen fastställde Sveriges biståndsbudget för 2023 till 56,0 miljarder kronor. Utfallet av biståndet som redovisades till OECD:s biståndskommitté DAC (OECD-DAC) uppgick till 59,4 miljarder kronor netto motsvarande 0,93 procent av senast tillgängliga BNI-uppgift för 2023. Den svenska biståndsvolymen överstiger därmed Förenta nationernas (FN:s) mål om ett bistånd på 0,7 procent av BNI och gör att Sverige, räknat i procent av BNI, är den tredje största biståndsgivaren bland OECD-DAC:s medlemsländer (enligt preliminära utfall från OECD-DAC för 2023). Att utfallet som rapporterades till OECD-DAC överstiger biståndsbudgeten med 3,4 miljarder kronor beror framför allt på att nya lagda skuldsedlar, till bl.a. Världsbanken, rapporteras i sin helhet till OECD-DAC det år de deponeras, även om utbetalningar från en och samma skuldsedel kan vara fördelade över flera år. Utbetalningar på tidigare lagda skuldsedlar, som ingår i biståndsbudgeten, räknas inte med i utfallet till OECD-DAC för att undvika dubbelräkning. Skuldsedelutfallet blev ca 5,2 miljarder kronor högre än de budgeterade utbetalningarna. Utfallet avseende Europeiska unionens (EU:s) gemensamma bistånd blev 0,7 miljarder kronor högre än budgeterat medan utfallet avseende biståndskostnader för mottagandet av asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer blev lägre än budgeterat, med cirka 1,5 miljarder kronor. En annan faktor som förklarar skillnaden mellan utfall till OECD-DAC och biståndsbudgeten är att utfallet till OECD DAC redovisas netto, det vill säga inklusive återbetalningar under 2023.

Merparten av det utfall som redovisas till OECD-DAC utgörs av verksamhet inom utgiftsområde 7 (51 420 miljoner kronor). Dessutom ingår kostnader inom andra utgiftsområden, s.k. avräkningar, vilka räknas som bistånd enligt OECD-DAC:s regelverk. Dessa omfattar vissa kostnader för mottagande av asylsökande och skyddsbehövande från låg- och medelinkomstländer (2 690 miljoner kronor), EU:s gemensamma bistånd (4 182 miljoner kronor), utrikesförvaltningens förvaltningskostnader (524 miljoner kronor) samt bidrag till vissa FN-organ och andra internationella organisationers reguljära budget och projekt inom andra utgiftsområden än utgiftsområde 7 (631 miljoner kronor), tabell 2.7 visar motsvarande fördelning även tidigare år.

Tabell 2.7 Utfall OECD-DAC: Avräkningar och övrig biståndsverksamhet

Tusental kronor				
	2020	2021	2022	2023
Avräkning	5 690 000	5 219 000	9 424 609	8 028 570
Asylkostnader	1 375 000	754 000	3 885 000	2 690 000
EU:s gemensamma bistånd	3 035 000	3 416 000	4 408 554	4 181 721
Utrikesförvaltningens förvaltningskostnader	473 000	471 000	490 997	524 100
Internationella organisationer	807 000	578 000	640 059	630 727
Utgiftsområde 7	52 778 890	45 677 780	45 744 633	51 420 156
Summa	58 468 890	50 896 780	55 169 242	59 446 703

Källa: Sveriges biståndsrapportering till OECD-DAC.

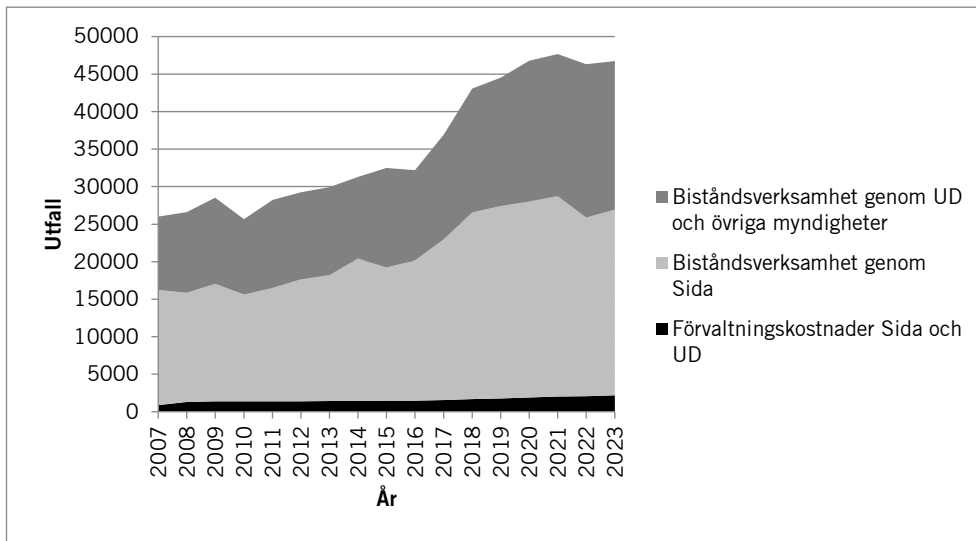
Utvecklingsarbetet bidrar till att mobilisera finansiering från andra aktörer, inte minst den privata sektorn. Genom att dela risk med långivare och investerare når Sidas garantiverksamhet ut till målgrupper och branscher som marknaden annars bedömer vara för riskfyllda. Garantiverksamheten finansieras med garantiavgifter som betalas av motparten. Vid behov kan Sida subventionera motpartens garantiavgifter och det är bara i dessa fall som biståndsmedel tas i anspråk. Eventuella skadefall finansieras från den garantireserv som byggts upp genom avgifter över tid. Vid utgången av 2023 hade Sida 52 avtalade garantier, som bidrog till att nå målen i 22 bilaterala, regionala och tematiska strategier. Åtagandet inom garantiramen uppgick till 15,7 miljarder kronor vid utgången av 2023. Garantierna beräknas mobilisera ytterligare finansiering om 35,2 miljarder kronor under garantiernas löptid. Det är de resurser som Sidas garantitagare, exempelvis en bank i ett samarbetsland, är villiga att låna ut med hjälp av garantin. Under 2023 beslutade Sida om nya garantier till ett avtalat värde om 3,6 miljarder kronor, som förväntas mobilisera 10,8 miljarder kronor i utlåning från privata aktörer och multilaterala utvecklingsbanker. Subventioner av garantiavgifter och administrativa kostnader uppgick till 18 miljoner kronor från anslag. Skadeutbetalningarna uppgick till 299 miljoner kronor under året.

Även Swedfund har bidragit till att mobilisera privat kapital genom saminvesteringar med privata aktörer. Under 2023 har Swedfund genomfört 14 investeringar till ett avtalat värde om drygt 2,5 miljarder kronor. För 2023 beräknas Swedfund ha bidragit till mobilisering av privat kapital motsvarande 39 procent av under året avtalade investeringar, vilket kan jämföras med utfallet för 2022 om 20 procent och målnivån som är 30 procent. Ökad osäkerhet i den globala ekonomin har dock fortsatt haft en negativ påverkan på möjligheten att attrahera utländska direktinvesteringar, särskilt i Afrika söder om Sahara.

Diagram 2.1 visar det totala biståndets utfall genom Sida respektive UD och övriga myndigheter (särredovisas i tabell 2.8 som disponerar medel under anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet*, samt förvaltningsanslag för Sida och UD över tid.

Diagram 2.1 Bistånd genom myndigheter samt förvaltningsanslag för Sida och UD

Miljoner kronor



Källa: Respektive myndighets årsredovisningar samt egna beräkningar.

Tabell 2.8 Utfall: Utvecklingssamarbete genom Sida, UD samt myndigheter som disponerar medel under anslaget 1:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

	2021	2022	2023
Verksamhet genom Sida	26 733 323	23 817 738	24 742 903
Humanitära insatser	4 765 051	4 991 027	5 202 746
Informations- och kommunikationsverksamhet	152 854	102 049	19 129
Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället	1 907 544	1 771 489	1 766 509
Regionala och bilaterala strategier för Asien	1 727 921	1 432 537	1 427 644
Bilaterala strategier för Latinamerika	783 961	569 984	570 096
Regionala och bilaterala strategier för Afrika	7 737 964	6 704 924	6 762 025
Regionala och bilaterala strategier för Mellanöstern och Nordafrika	1 413 821	1 148 717	1 021 364
Reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet	1 525 094	1 920 323	2 834 312
Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer	999 757	879 813	999 988
Hållbar utveckling	3 694 973	2 844 572	2 993 465
Hållbar fred	430 545	333 570	259 042
Kapacitetsutveckling och Agenda 2030	679 003	484 158	451 670
Forsknings-samarbete	914 834	634 575	434 912
Verksamhet genom UD	16 974 035	18 189 330	17 141 145
Multilaterala utvecklingsbanker, fonder och skuldavskrivningar	4 676 142	4 208 865	4 432 630
Multilaterala och internationella organisationer och fonder	10 467 926	12 871 537	11 187 632
Strategiskt inriktade bidrag	1 808 783	1 084 797	1 493 295
Globalt utvecklingssamarbete	21 184	24 131	27 588
Verksamhet genom övriga myndigheter	1 947 564	2 223 766	2 674 713
Polismyndigheten	145 568	143 387	162 427
Kriminalvården	33 792	36 765	39 753
Åklagarmyndigheten	3 482	6 033	8 899
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	62 327	76 421	150 001
Domstolsverket	7 915	9 414	6 556
Folke Bernadotteakademien	126 368	164 546	162 767
Svenska institutet	250 299	253 142	242 311
Nordiska Afrikainstitutet	15 493	17 399	17 561
Kammarkollegiet	1 079 000	1 294 000	1 645 000
Kommerskollegium	23 307	26 066	34 781
Vetenskapsrådet	188 191	182 485	179 932
Riksgäldskontoret	0	0	0
Strålsäkerhetsmyndigheten	11 821	14 108	24 725
Summa totalt anslag 1:1 Biståndsverksamhet	45 654 923	44 230 834	44 558 761

Källa: Respektive myndighets årsredovisning samt egna beräkningar.

Bilateralt bistånd

Det bilaterala biståndet, exklusive avräkningar, uppgick 2023 till 32,1 miljarder kronor netto. Som bilateralt bistånd räknas enligt OECD-DAC allt bistånd som inte är kärnstöd till multilaterala och internationella organisationer. I det bilaterala biståndet ingår, förutom stöd till länder och regioner, också tematiska och globalt inriktade stöd samt humanitära projektstöd. Merparten av det bilaterala biståndet hanteras av Sida.

En del av det bilaterala biståndet utgörs av öronmärkt stöd via multilaterala organisationer, s.k. multi-bi-stöd, exempelvis till projekt i Sveriges samarbetsländer eller globala insatser inom prioriterade områden. Multi-bi-stöden uppgick 2023 till 12,9 miljarder kronor. En annan del kanaliseras genom organisationer i det civila

samhället, vilka mottog 11,2 miljarder kronor. Övrigt bilateralt bistånd, exklusive avräkningar, såsom universitets och forskningsinstitut, offentlig-privat-samverkan och via offentlig sektor uppgick till 8,0 miljarder kronor. Multi-bi-stöden har ökat något 2023 jämfört med 2022 då nivån var 12,0 miljarder. Stöden via andra genomförandekanaler är jämförbara med föregående år.

Tabell 2.9 visar områden i låg- och medelinkomstländer som mottagit svenskt stöd.

Tabell 2.9 Områdesmässig fördelning av bilateralt bistånd enligt sektorer

Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Demokrati och mänskliga rättigheter, inkl. jämställdhet och förvaltning	23,5	24,4	23,4	21,6	20,2	20,4
Miljö, klimat, energi	8,3	9,0	7,8	7,8	8,6	11,8
Fred och säkerhet	5,7	5,5	5,2	5,9	8,6	5,4
Ekonomisk utveckling ¹	12,8	12,9	11,3	12,6	11,2	9,8
Hälsa ²	11,8	10,2	12,5	12,6	11,3	10,2
Utbildning och forskning	6,8	6,1	5,6	5,0	4,8	4,7
Humanitärt bistånd	15,0	15,3	16,0	15,6	18,3	21,0
Övrigt ³	16,1	16,5	18,3	18,9	19,0	16,6
<i>Varav</i>						
– social infrastruktur och tjänster	-	3,6	5,4	5,5	5,8	4,2
– administrativa kostnader	-	5,3	5,5	5,6	6,3	6,0
– multi-sektor och ospecificerat	-	7,7	7,4	7,7	6,9	6,4
Summa	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Totalt utbetalat, miljoner kronor	28 314	29 807	31 021	32 468	30 855	32 105

¹ Inkluderar följande DAC-kategorier: "trade", "industry", "mineral/mining", "agriculture", "forestry", "fishing", "banking", "financial services", "business", "transport", och "communications".

² Inkluderar följande DAC-kategorier: "health", "water and sanitation" och "population policies and programmes".

³ Social infrastruktur och tjänster är direktöversättning av DAC-huvudkategori "Other social infrastructure and services" och inkluderar framför allt utfall inom DAC-kategorier: "Social protection", "Employment creation" och "Multisector aid for basic social services". Administrativa kostnader inkluderar ej utrikesförvaltningens förvaltningskostnader för biståndsarbete, som avräknas. Multi-sektor och ospecificerat inkluderar framför allt utfall inom DAC-kategorier: "Multisector aid", "Urban development and management", "Rural development", "Disaster risk reduction", "Sectors not specified" och "Promotion of development awareness".

Källa: Sveriges CRS-rapportering till OECD-DAC och enligt UD:s beräkningar. Det bilaterala utfallet är nettoutfall exklusive avräkningar.

Multilateralt bistånd

Det multilaterala biståndet, exklusive avräkningar för bl.a. Sveriges bidrag till EU:s gemensamma bistånd samt annat stöd via EU:s institutioner, uppgick 2023 till 13,5 miljarder kronor. Multilateralt bistånd definieras som det stöd som kanaliseras som kärnstöd till multilaterala och internationella organisationer, som FN:s fonder, program och fackorgan samt Världsbanksgruppen, regionala utvecklingsbanker och utvecklingsfonder. Kärnstöd avser icke öronmärkt stöd direkt till organisationens centrala budget, bidrag som lämnas i samband med utvecklingsbankernas påfyllnadsförhandlingar, betalning av uttaxerat bidrag eller medlemsavgift.

Kärnstöd ges till multilaterala organisationer vars mål ligger i linje med regeringens mål och prioriteringar samt målet för utgiftsområdet, och som vidare bedöms bidra effektivt till dessa mål. Beslut om kärnstöd till multilaterala och internationella organisationer fattas av regeringen. De 15 organisationer som tagit emot mest svenskt kärnstöd 2023 återfinns i tabell 2.10.

Tabell 2.10 De 15 multilaterala organisationer som mottagit mest kärnstöd

Tusental kronor

Organisation ¹	Totalt svenskt kärnstöd	Svenskt multi-bi-stöd	Totalt svenskt stöd	Sveriges procentuella bidrag till organisationens totala kärnstödsinkomster	Sveriges ranking bland kärnstöds-givare
Världsbanksgruppen (VBG) ²	3 342 120	1 903 519	5 245 639	3,1 %	8
Gröna klimatfonden (GCF) ³	1 218 400	0	1 218 400	8,5 %	5
Världslivsmedelsprogrammet (WFP)	936 350	862 468	1 798 818	7,7 %	2
Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria (GFATM) ⁴	850 000	-	850 000	1,9 %	8
Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB)/Afrikanska utvecklingsfonden (AfDF) ⁵	763 523	-	763 523	-	-
FN:s flyktingkommissarie (UNHCR)	748 850	486 409	1 235 259	8,7 %	3
FN:s barnfond (Unicef) ⁶	711 000	1 553 558	2 264 558	3,8 %	8
FN:s fond för katastrofbistånd (CERF)	688 750	10 000	698 750	11,9 %	3
FN:s befolkningsfond (UNFPA)	460 000	570 813	1 030 813	10,8 %	3
Globala miljöfonden (GEF) ⁷	454 120	-	454 120	10,2 %	4
FN:s utvecklingsprogram (UNDP)	413 000	1 310 666	1 723 666	7,0 %	6
FN:s hjälporganisation för palestinska flyktingar (UNRWA) ⁸	336 000	174 000	510 000	5,4 %	4
Globala vaccinalliansen (Gavi) ⁹	332 500	226 086	558 586	1,9 %	10
Internationella jordbruksutvecklingsfonden (IFAD) ¹⁰	267 000	9 694	276 694	6,8 %	5
Anpassningsfonden (AF)	230 000	-	230 000	12,0 %	2
Summa	11 751 613	7 107 213	18 858 826	-	-
Övriga organisationer	1 698 407	5 706 744	7 405 151	-	-
Totalt utbetalt	13 450 020	12 813 957	26 263 977	-	-

¹ Utbetalningarna i tabellen, som är nettoutbetalningar, skiljer sig från utfallen som redovisas till OECD-DAC. Det beror på att redovisningen till OECD-DAC avser lagda skuldsedlar medan tabellen visar faktiska utbetalningar. Utbetalningarna inkluderar inte bidrag till EU:s institutioner och fonder eller avräkningar.

² Världsbanksgruppen inkluderar bidrag till IDA och IBRD. Sveriges procentuella bidrag till VBG avser bördeandel i påfyllnaderna till bankernas respektive fonder för låginkomstländer.

³ Sveriges procentuella bidrag till GCF samt ranking avser påfyllnaden (GCF-1).

⁴ Globala Fonden rankar utifrån kumulativt bidrag (det vill säga totalt sett). Räknat till slutet av 2023 står Sverige som 8:e största givare.

⁵ Sverige bidrog under 2023 inte till den senaste, sextonde, påfyllnaden av ADF. I den femtonde påfyllnaden var Sveriges bördeandel 5,1 %, motsvarande 8:e största givare.

⁶ Procentsats och ranking är beräknade på Unicefs statliga finansiering. Därtill har organisationen intäkter från nationella kommittéer och skulle dessa medel räknas med skulle Sverige hamna på sjätte plats och stå för en mindre procentandel av totalt kärnstöd.

⁷ Sveriges procentuella bidrag till GEF samt ranking avser den åttonde påfyllnaden (GEF-8). Bidraget ovan inkluderar inte stödet till Fonden för de minst utvecklade länderna.

⁸ Sveriges procentuella bidrag till UNWRA samt ranking avser den s.k. programbudgeten.

⁹ Gäller utfästelser för perioden 2021–2025, inklusive genom finansieringsmekanismen IFFIm. Multi-bi-stöd inkluderar donation av svenska överskott av covid-19-vaccindoser, vilka har en biståndsvärderingen i enlighet med OECD-DAC:s regelverk.

¹⁰ Sveriges procentuella bidrag till IFAD samt ranking avser den tolfte påfyllnaden (IFAD12).

EU-biståndet

Tillsammans är EU och dess medlemsstater världens största biståndsgivare. Genom att göra gemensam sak med EU och dess medlemsstater samt verka för ett effektivt och transparent EU-bistånd ökar Sveriges genomslag och bidrag till stärkta utvecklingseffekter. Sverige är tongivande inom EU:s utvecklingssamarbete och driver svenska prioriteringar på olika nivåer inom EU, tillsammans med övriga medlemsstater och med EU:s delegationer i partnerländer.

Det svenska bidraget till EU:s gemensamma bistånd uppgick 2023 till 4,2 miljarder kronor, vilket motsvarar ca 2,6 procent av EU:s totala gemensamma biståndsbudget. Utöver detta bidrog Sverige med knappt 0,7 miljarder kronor till Europeiska utvecklingsfonden (EDF).

Under första halvåret 2023 var Sverige ordförande i EU:s ministerråd. Sveriges huvudprioriteringar på det utvecklingspolitiska området var stöd till Ukraina och hantering av de globala konsekvenserna av den ryska aggressionen, global hälsa samt antikorrup­tion. Sveriges arbete resulterade bl.a. i att rådslutsatser antogs om korrup­tion som utvecklingshinder.

Sverige deltar aktivt i programmeringsarbetet av instrumentet NDICI/Global Europe som finansierar EU:s utvecklingssamarbete. Sverige medverkar också i över 60 gemensamma biståndsinitiativ, s.k. Team Europa-initiativ, varav flera bidrar till genomförandet av Global Gateway-strategin. Sverige har verkat för att EU:s utvecklingssamarbete ska utgå från principerna om effektivt utvecklingssamarbete, inte minst lokalt ägarskap. Detta för att EU:s utvecklingssamarbete mer effektivt ska bidra till konkreta resultat och långsiktighet.

2.5.2 Ökat fokus på Ukraina och närområdet

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina innebär ett paradigmskifte för Sverige och Europa. Det ryska agerandet bryter mot folkrätten och FN-stadgans mest grundläggande regler och principer. Det är avgörande att i denna tid stödja Ukraina, och biståndet är ett av de viktigaste utrikespolitiska verktygen för detta ändamål.

Det svenska reformsamarbetet med länderna i Östeuropa syftar till att stödja deras reformprocesser för att uppnå ökat EU-närmande, vilket är ett effektivt sätt att bidra till det övergripande målet för svenskt bistånd. Stödet till länderna i Östeuropa (Armenien, Belarus, Georgien och Moldavien) ökade under 2023 och uppgick till 993 miljoner kronor totalt. Svenskt bistånd till Ukraina steg från 289 miljoner kronor 2021 till 2,1 miljarder kronor 2022. Under 2023 uppgick det totala stödet till Ukraina till 2,5 miljarder kronor, inklusive det omfattande svenska humanitära stödet som 2023 uppgick till 483 miljoner kronor för att svara upp mot de mest akuta och allvarliga behoven. Regeringen beslutade den 13 juli 2023 Sveriges största bilaterala biståndsstrategi någonsin: Strategin för Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina 2023–2027 (UD2023/10149) som omfattar 6 miljarder kronor.

Reformsamarbete är centralt i Sveriges stöd för Ukrainas EU-närmande

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022 utgör ett existentiellt hot och Ryssland använder i princip alla tillgängliga medel för att försvaga Ukraina. Trots detta har Ukraina uppvisat en imponerande motståndskraft och fortsatt sin demokratiska utveckling. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022 har lett till omfattande förstörelse och ett behov av att dels anpassa det pågående reformsamarbetet, dels snabbt skala upp verksamheten inom nya områden. Sveriges och EU:s bistånd har stärkt Ukrainas resiliens, bl.a. genom investeringar i landets energisystem och stöd till demokratiska institutioner på lokal nivå. Detta har bidragit till att Ukraina, utifrån förutsättningarna, i hög utsträckning lyckats upprätthålla ekonomisk stabilitet och förmågan att tillhandahålla grundläggande samhällstjänster.

Det övergripande målet för Sveriges bistånd till Ukraina är att bidra till landets fortsatta EU-integration. En huvuddel av detta sker genom reformsamarbete, vilket syftar till att bidra till förändringar i det ukrainska samhället som förbättrar människors levnadsvillkor. Sverige har varit en engagerad partner till Ukraina i reformarbetet sedan 1990-talet och under 2023 togs ett avgörande steg då EU beslutade att inleda medlemskapsförhandlingar med Ukraina. EU-närmandet är en central drivkraft för Ukrainas omfattande reformframsteg. En viktig del av reformsamarbetet fokuserar på den ukrainska decentraliseringsreformen, inte minst genom stöd till lokala självstyren.

En annan betydelsefull del är att stärka transparens och bekämpa korruption i det ukrainska samhället, bl.a. genom stöd till det ukrainska civilsamhället samt fria och oberoende medier. En extern utvärdering bekräftade att det skett en ökning av undersökande journalistik i Ukraina som ett resultat av bl.a. svenskt stöd till public service-bolaget Suspilne. Vidare har Sverige bidragit till att involvera Ukrainas näringsliv i arbetet med att bekämpa korruption genom projektstöd till OECD. Enligt Transparency Internationals korruptionsindex är Ukraina ett av de länder i världen som rör sig snabbast i positiv riktning och flyttade från plats 116 under 2022 till plats 104 under 2023, av totalt 180 länder.

Ukraina gör även framsteg för åtnjutandet av mänskliga fri- och rättigheter. Sverige har bl.a. bidragit till OHCHR:s (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights) arbete i Ukraina sedan ett flertal år och under 2023 genomförde Ukraina 31 av MR-kontorets rekommendationer fullt ut och 133 rekommendationer delvis.

I enlighet med regeringens prioriteringar har Folke Bernadotteakademien (FBA) under året gjort en ambitionsökning mot närområdet i Östeuropa och Ukraina. FBA har bidragit med stöd till lokal samhällsstyrning för att stärka Ukrainas motståndskraft samt till att förbättra förutsättningarna för landets återuppbyggnad. FBA har varit rådgivande i arbetet med EU-riktlinjer om tillbörlig aktsamhet (Human Rights Due Diligence) som bl.a. syftar till att öka EU:s legitimitet inom fred, säkerhet och försvar. Genom rådgivning har FBA gett stöd till EU:s civila insats (EU Advisory Mission in Ukraine, EUAM).

Svenskt stöd skalas upp till Ukrainas återhämtning och uppbyggnad

Trots den hårt ansatta ekonomin har Ukraina i huvudsak över tid lyckats upprätthålla grundläggande samhällsfunktioner och tjänster. Det internationella stödet har varit avgörande för att möjliggöra detta. Uppbyggnadsbehoven fortsätter dock att öka och uppskattades i december 2023 till 486 miljarder US-dollar. Med bl.a. svensk kärnstödsfinansiering ökade multilaterala organisationer sitt stöd till Ukraina kraftigt och FN har haft en nyckelroll i samordningen av återhämtnings- och återuppbyggnadsarbetet. Stöd till fonden Partnership Fund for a Resilient Ukraine bidrog också till att 91 hälso- och utbildningsfaciliteter renoverades och återställdes under 2023.

Inför vintern 2023 beräknades 1,4 miljoner hem ha förstörts sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Sveriges stöd genom bl.a. UNHCR, UNDP och MSB har bidragit till att bygga upp bostäder och samhällsviktig infrastruktur, samt till minhantering för att möjliggöra för människor att återvända till sina hem. Sverige är också en stor givare på energiområdet, inklusive genom stöd till Ukraine Energy Support Fund som finansierar de mest akuta behoven hos ukrainska energiföretag. Detta inkluderar utrustning och tjänster som behövs för att reparera infrastruktur och upprätthålla energi- och värmeförsörjningen i Ukraina. Sverige har även, genom myndighetssamarbete, bidragit till att bygga upp och modernisera Ukrainas avfallshantering, vilket både omfattat investeringar i infrastruktur och reformarbete. Stödet har också bidragit till att ett hållbarhetsperspektiv integreras i uppbyggnadsarbetet och beslutsfattandet, inte minst via civilsamhället.

Ett starkt fokus läggs på kopplingen mellan bistånd, företagande och handel, både på att stärka privat sektor och ekonomisk utveckling i Ukraina liksom på att förbättra möjligheterna för svenskt näringsliv att delta i uppbyggnaden. En kontaktgrupp för Team Sweden Ukraina har skapats och särskilda biståndsfinansierade uppdrag rörande Ukraina har givits till bl.a. Business Sweden, Swedfund, Exportkreditnämnden och

Kommerskollegium. Detta har stärkt Ukrainas EU-närmandeprocess och ökat exportmöjligheter för ukrainska företag.

En rapport av EBA från 2023 konstaterade att Sverige kan spela en nyckelroll i stödet till Ukrainas uppbyggnad och att det är rimligt att Ukrainas del av biståndsbudgeten ökar.

Stöd till EU-närmandet bidrar till demokratisering och säkerhet i Sveriges närområde

Det övergripande målet för Sveriges bistånd till Moldavien och Georgien är att bidra till ländernas fortsatta EU-integration, som utgör grunden för ländernas långsiktiga demokratiska och ekonomiska utveckling och stärker deras motståndskraft mot det säkerhetshot som Ryssland utgör. Moldavien och Georgiens kandidatlandsstatus under 2022 och 2023 innebar mycket viktiga steg. Kandidatlandsstatus och EU:s beslut om inledning av anslutningsförhandlingar med Moldavien blev möjligt som en följd av det reformarbete som bedrivits under lång tid.

Stödet till Moldavien ökade under 2023, och uppgick till totalt 522 miljoner kronor. Långsiktigt samarbete mellan svenska och moldaviska myndigheter inom skatte- respektive polisväsendet är goda exempel på svenskt stöd som bidragit till dessa reformer. Moldavien har bl.a. fortsatt klättra i internationella rankingar för rättsstatens principer och antikorruption och är nu rankat 68 av 142 länder.

Stödet till Georgien ökade under 2023, och uppgick till totalt 231 miljoner kronor. Det långsiktiga svenska stödet till det georgiska civilsamhället har inneburit att det står starkare i dagens motsägelsefulla politiska situation i landet. Sverige har även under lång tid spelat en viktig roll i genomförandet av transformativa reformer inom jämställdhetsområdet. Jämställdhet är ett av de områden som EU-kommissionen har bedömt vara adekvat uppfyllt för Georgiens kandidatlandsstatus. I Georgien har Sverige också stöttat insatser för hållbar avfallshantering, ett arbete som är resurskrävande och komplext. Inom flera andra områden inom miljöstyrning, t.ex. för skydd av biologisk mångfald, bidrar Sverige till reformer av lagstiftning och utveckling av institutionell kapacitet.

Det svenska biståndet till Armenien syftar till att öka takten i reformer som kan bidra till stärkta band med EU. Under 2023 fördubblades den totala stödvolymen jämfört med 2022, till totalt 149 miljoner kronor. Sveriges snabba humanitära stöd under hösten 2023 till Armeniens responsplan för flyktingmottagandet från Nagorno-Karabach har bidragit till både stabilitet och stärkta relationer mellan Sverige och Armenien.

Den försämrade politiska situationen i Belarus fortsätter att prägla förutsättningarna för Sveriges stöd. Stöd sker utan samarbete med statliga aktörer och inriktas på aktörer som bidrar till en demokratisk utveckling, öppenhet och stärkt respekt för de mänskliga fri- och rättigheterna i Belarus. Sveriges stöd till oberoende aktörer och civilsamhälle i exil har under 2023 varit av central betydelse för dessas överlevnad och fortsatta relevans.

Sveriges reformsamarbete med västra Balkan utgår från ländernas EU-närmande som en central drivkraft för utveckling. Arbetet har bl.a. bidragit till att harmonisera ländernas regler och lagstiftning med EU:s regelverk, öka kapaciteten inom nationell och lokal administration samt stärka civilsamhället. Sveriges stöd har bl.a. stärkt bärigheten i Nordmakedoniens arbete med EU-kommissionens granskningsprocess, möjliggjort civilsamhällets övervakning av valet i Serbien 2023 samt genom

myndighetssamarbete förbättrat effektivitet hos domstolarna i Bosnien och Hercegovina.

Partnerskapet med EU:s södra grannskap fortsätter också att vara ett svenskt intresse. Sverige är en av få biståndsgivare som tillsammans med EU-kommissionen bedriver regional biståndsverksamhet i Mellanöstern och Nordafrika. Verksamheten har bl.a. bidragit till jobbskapande, t.ex. inom textilindustrin för kvinnor och unga, bl.a. med sikte på att motverka irreguljär migration.

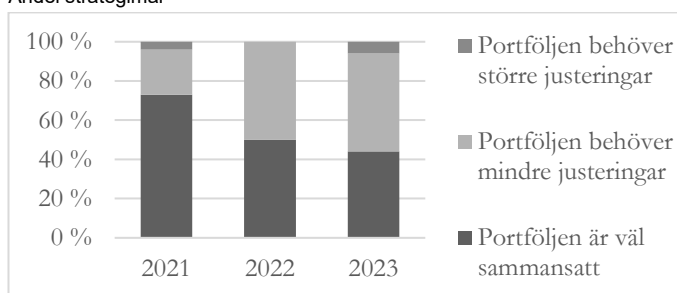
2.5.3 Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning

I detta avsnitt redovisas resultat av verksamhet som styrs av geografiska och tematiska strategier i relation till mål för handelsrelaterat bistånd och ekonomisk utveckling samt utbildning. I avsnittet redovisas även resultat av multilateralt bistånd och EU-bistånd.

Diagrammen avser endast en del av informationen som presenteras i texten nedan. Inom avsnittet redovisas även resultat för utbildning, vilket inte är inkluderat i diagrammen. Från och med BP26 kommer diagrammen att återspegla texten.

Diagram 2.2 Handel och ekonomisk utveckling: Portföljens sammansättning¹

Andel strategimål

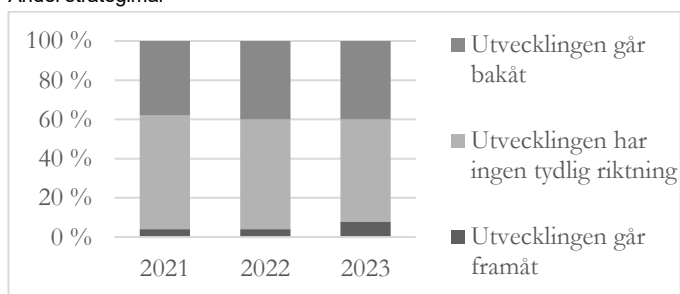


Källa: Sidas årsredovisning 2021–2023.

¹ Området handel och ekonomisk utveckling i diagrammet avser endast en del av informationen som presenteras nedan. Inom avsnittet redovisas även resultat för utbildning, vilket inte är inkluderat i diagrammet. Från och med BP26 kommer diagrammet att återspegla texten.

Diagram 2.3 Handel och ekonomisk utveckling: Utvecklingstrend i relation till strategimål¹

Andel strategimål



Källa: Sidas årsredovisning 2021–2023.

¹ Området handel och ekonomisk utveckling i diagrammet avser endast en del av informationen som presenteras nedan. Inom avsnittet redovisas även resultat för utbildning, vilket inte är inkluderat i diagrammet. Från och med BP26 kommer diagrammet att återspegla texten.

Sida bedömer att nästan hälften av myndighetens strategiportföljer för område handel och ekonomisk utveckling är väl sammansatta, medan det behövs mindre justeringar för andra hälften av målen. Sidas bedömning av utvecklingen i förhållande till strategimålen inom området är att den till stor del fortsatt har varit negativ eller inte har någon tydlig riktning.

Under 2023 betalade Sida ut 2,6 miljarder kronor inom områdena handel och ekonomisk utveckling, vilket motsvarar ungefär 10 procent av det totala biståndet som Sida förmedlar.

Svenskt bistånd stärker samarbetsländers kapacitet att delta i fri och regelbaserad internationell handel

Ökad geopolitisk osäkerhet och negativ ekonomisk utveckling, på grund av överlappande kriser så som covid 19-pandemin, Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, hög inflation och klimatförändringar, har bidragit till ökade protektionistiska strömningar i det internationella handelssystemet. Detta har resulterat i avbrott i globala värdekedjor, en kraftig ökning av handelshinder och användning av subventioner som påverkar samarbetsländer negativt. Ekonomisk tillväxt genom bl.a. handel, näringslivsutveckling och utbildning, som ökar människors anställningsbarhet och egenmakt, bidrar till att bekämpa fattigdom och skapa social trygghet liksom resilienta och stabila samhällen. Att stimulera ekonomisk tillväxt och jobbskapande i samarbetsländer är därför en betydande del i regeringens arbete med att långsiktigt minska fattigdomen i världen. Att främja en fri och regelbaserad världshandel, samt att förbättra samarbetsländers kapacitet och förutsättningar att delta i internationell handel, ser regeringen även som en viktig motor för fattigdomsminskning.

Sverige har bidragit till att förbättra de minst utvecklade ländernas kapacitet att utforma och genomföra handelsreformer via stöd till Enhanced Integrated Framework, vilket har påvisat positiva effekter på exportvolymerna. Sverige har även bidragit med stöd till afrikanska frihandelsavtalet (AfCFTA) och till Världstullorganisationen som bidragit till utvecklad handelskompetens, minskade handelshinder och moderniserat tullväsende. Genom svenskt stöd till Trade Policy Training Centre in Africa och Trade Law Center har 977 statstjänstemän från ett trettiotal afrikanska länder ökat sin kapacitet att förhandla och genomföra handelsavtal på regional och internationell nivå. I Östeuropa är EU:s associeringsavtal en viktig motor för utveckling. Sverige har därför bidragit med stöd till Centre for European Policy Studies som i sin tur ger polycystöd och vägledning till Georgien, Moldavien och Ukraina om hur de bättre kan dra nytta av EU:s associeringsavtal.

Genom partnerskap och samarbeten stärker Sverige synergier mellan utvecklingssamarbete, främjande och handelspolitik

Behovet av nya idéer och lösningar för att bidra till en global hållbar utveckling är fortsatt stort och enbart genom utvecklad privat-offentlig samverkan kan tillräckligt med kapital mobiliseras. Rätt använt kan biståndet verka katalytiskt och bidra till att mobilisera ytterligare resurser för att nå de globala målen för hållbar utveckling. Den svenska resursbasen, i form av aktörer inom offentlig och privat sektor samt det civila samhället, kan i högre utsträckning bidra. Många svenska företag ligger i framkant i frågor om hållbarhet och socialt ansvarstagande och kan erbjuda innovativa lösningar på olika samhällsutmaningar.

Sida, Business Sweden, Exportkreditnämnden (EKN) och Svensk Exportkredit (SEK) har fört dialog med Världsbanken i syfte att öka hållbarhetskrav i multilateralt finansierade upphandlingar. Sverige ger även stöd till ökad lokal kapacitet att genomföra hållbara upphandlingar i nio länder i Afrika och Latinamerika. International Trade Centre:s program MENA Textiles har under 2023 bidragit till att 93 företag, som omfattas av programmet i Mellanöstern, har ökat sitt exportvärde med över 48 miljoner US-dollar. 41 av företagen fick sammanlagt tillgång till drygt 70 nya marknader, däribland Sverige. I genomförandet samverkar Sida med bl.a. Business Sweden för att säkerställa dialog med svenska företag inom textilsektorn.

För att öka den svenska resursbasens bidrag till utvecklingssamarbetets mål samverkar Sida även med svenska myndigheter, akademiska institutioner och civilsamhället. Under år 2023 betalade Sida ut 526 miljoner kronor till 28 svenska myndigheter för att genomföra insatser i samarbetsländer. Ett exempel är inom ramen för reform- och uppbyggnadsstödet till Ukraina där Sida har fortlöpande kontakt med andra myndigheter, såsom Svenska institutet (SI) och Folke Bernadotteakademin (FBA). Svenskt näringsliv har deltagit aktivt inom det regionala utvecklingssamarbetet i Asien, bl.a. har IKEA bidragit till International Organization for Migrations arbete med att stärka migrantarbetarens mänskliga fri- och rättigheter i värdekedjor. I samarbete med Mbarara University of Science and Technology i Uganda, har Nordiska Afrikainstitutet (NAI) genomfört en serie workshops som har bidragit till bättre förutsättningar för att dela forskningsbaserad kunskap med beslutsfattare i Afrika.

Svenskt stöd bidrar till ekonomisk utveckling

Den globala tillväxten är den svagaste på 30 år och hungern i världen fortsätter att öka. Antalet människor i extrem fattigdom ökade snabbt på grund av covid 19-pandemin och återhämtningen har därefter varit ojämn. Kvinnor och flickor har drabbats särskilt hårt. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har fortsatt stora ekonomiska konsekvenser, bl.a. ökade mat- och energipriser.

För att bidra till global tillväxt finansierar Sverige insatser som bidrar till systemförändringar liksom ett gynnsamt klimat för handel, hållbart näringsliv och investeringar. Detta främjar i sin tur hållbar och inkluderande ekonomisk utveckling, grön omställning, arbetstillfällen med goda villkor och därmed fattigdomsminskning. Såväl en snabb befolkningsökning som en minskad befolkningstillväxt med en åldrande befolkning kan innebära särskilda utmaningar. Sverige stödjer insatser inom bl.a. allsidig sexualundervisning och ökad tillgång till preventivmedel, som bidrar till att kvinnor och flickor kan fatta informerade beslut om sin reproduktiva hälsa och rättigheter. Sverige stödjer vidare utvecklingen av mer motståndskraftiga livsmedelssystem, säkrade markrättigheter, bevarad biologisk mångfald och tillgång till marknader. Utmaningar är att många utvecklingsländer brottas med svag ekonomisk utveckling, höga och ökande skuldbördor och otillräcklig handelsintegration, negativa trender kring livsmedelsförsörjning, stora utbildningsklyftor, accelererande klimat- och miljökriser och krympande demokratiskt utrymme.

Som exempel har Sida finansierat ett regionalt stöd genom FN:s organisation för industriell utveckling (UNIDO) som bl.a. har stärkt kapaciteten hos 150 små- och medelstora matproducenter i sex länder i Mellanöstern och Nordafrika att uppfylla kvalitetskrav inom matsäkerhet, vilket väntas bidra till ökad regional handel. I Bolivia har Open Trade Gate Sweden bidragit till bättre tillgång till internationella marknader för hållbart producerade produkter. I Bangladesh har Sverige bidragit till den gröna omställningen av textilsektorn som bl.a. lett till bättre avfallshantering och minskning av koldioxidavtrycket. Sidans garantiportfölj i Georgien har gjort lån möjliga till kvinnoledda och mindre företag på landsbygden. I Burkina Faso har svenska insatser stöttat småskaligt jordbruk inom återställning av eroderad jordbruksmark, uppgradering av vattendammar och hållbara odlingsmetoder. Svenskstödda insatser till Mercy Corps i Palestina gjorde att över 15 000 människor, varav hälften kvinnor, deltog i teknologi- och frilansutbildningar, vilket ökade möjligheten till jobb och affärsmöjligheter.

Swedfund investerade totalt 1,4 miljarder kronor i hållbara tillväxtföretag och i den finansiella sektorn för att tillgängliggöra kapital för mikro-, små och medelstora företag för att dessa företag ska kunna växa och skapa arbetstillfällen. Ett exempel är Swedfunds investering i en fond som investerar i små och medelstora företag inom it-

sektorn i Ukraina och Moldavien. Andelen av Swedfunds direktinvesteringar som visar en ökning av både omsättning och resultat i relation till investeringsåret ökade till 67 procent 2022 och en majoritet av portföljbolagen ökade antalet anställda (57 procent) under 2022 jämfört med året före.

Sverige har gett stöd till IMF och OECD vilket har lett till stärkta insatser mot illegala finansiella flöden, genom t.ex. informationsutbyte och minskad banksekretess. Skatteverket har genomfört en rad insatser, främst i Östeuropa och Balkan, för en mer effektiv skatteuppbörd. Sida-stöd till OECD Development Center har resulterat i två rapporter som bidrar till ett evidensbaserat underlag om behovet av att säkerställa social trygghet och förbättrade anställningsvillkor i den informella sektorn.

Svenska institutet (SI) genomförde programmet SHE Entrepreneurs och bidrog därmed till stärkt kapacitet hos kvinnliga entreprenörer från nio länder i Mellanöstern och Turkiet att skala upp företag och driva en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar affärsverksamhet.

Sverige bidrar till utbildning, förbättrat livslångt lärande och stärker försörjningsmöjligheter

Världen upplever en global lärandekris där många länders utbildningssystem är för svaga för att hantera stora utmaningar. Konsekvenserna från de omfattande skolstängningarna under covid 19-pandemin har förstärkts, bl.a. med fortsatt brist på nationell finansiering och försämrad rätt till utbildning. Sveriges flexibla utbildningsstöd, med fokus på att stärka länders utbildningssystem, har blivit ännu viktigare. Garantin till International Finance Facility for Education (IFFEd), en av Sidas största, förväntas bli en viktig hävstång för att mobilisera additionella resurser till utbildning.

Sveriges stöd till utbildning har kommit att inriktas alltmer mot konfliktdrabbade och humanitära kontexter. Stödet till Unesco, 100 miljoner kronor 2023, har bidragit till att 170 länder kunnat stärka sina utbildningssystem. Svenskt stöd har också stärkt kapaciteten hos utbildningsministerier i 30 länder för att krisdrabbade barn, inklusive barn på flykt, ska få tillgång till undervisning. Sverige har bl.a. genom Unesco bidragit till stärkt psykosocialt stöd i Ukrainas skolsystem, vilket bl.a. omfattat riktade insatser till 20 000 skolpsykologer och ökat psykosocialt stöd till 160 000 elever.

Unesco har också varit centralt i att utveckla riktlinjer för distansundervisning och metoder för utbildning via radio för ett stort antal länder. Digitala färdigheter som efterfrågas av arbetsmarknaden ger samtidigt ett stort hopp för en växande ung befolkning, inte minst i Afrika.

Med svenskt stöd har Global Partnership for Education (GPE) fortsatt att stärka utbildningssystem och utbildningsplaner i 85 låg- och lägre medelinkomstländer, varav cirka hälften utgörs av sårbara eller konfliktdrabbade länder. Detta har under en två-årsperiod möjliggjort skolgång för 226 miljoner barn. Totalt har drygt 62 000 barn med funktionsnedsättning fått direkt stöd genom GPE 2023, då nästan alla nationella utbildningsplaner inkluderar stöd till de mest utsatta, inklusive flickor och barn med funktionsnedsättning.

Sveriges stöd till Unicef har bl.a. bidragit till att 98 länder stärkt sin krisberedskap inom utbildning. Unicefs utbildningsinsatser har nått närmare 38 miljoner barn, varav hälften flickor, som tidigare inte gått i skolan. Efter talibanernas maktövertagande i Afghanistan ställde Unicef om, med bidrag från Sverige, för att stärka community-based education (CBE) vilket möjliggjort för etablering av nära 15 000 CBE-skolor med undervisning av 600 000 barn (60 procent flickor).

Förutsättningarna att förbättra utbildning i Sydsudan präglas också av stora utmaningar. Samtidigt har en positiv utveckling skett med fler flickor i skolan än någonsin tidigare. Genom svenskt stöd till bl.a. Rädda Barnen har omkring 13 000 flickor och pojkar fått tillgång till bättre skolor, kompetenta lärare och tryggare utbildning. Sverige ger långsiktigt resultatbaserat stöd till hela utbildningssektorn i Tanzania med utbetalningar utifrån uppnådda resultat. Detta har bidragit till stärkt ägarskap och hållbarhet med ökad statlig finansiering.

Sverige bidrar till att möta en ökad efterfrågan på investeringar i yrkesutbildning i bl.a. Liberia, Tanzania och Sydsudan. Genom Unesco ger Sverige stöd till utveckling av yrkesutbildningsprogram genom vilket tio länder, och närmare 600 000 unga och vuxna, har fått möjligheter till yrkesutbildning.

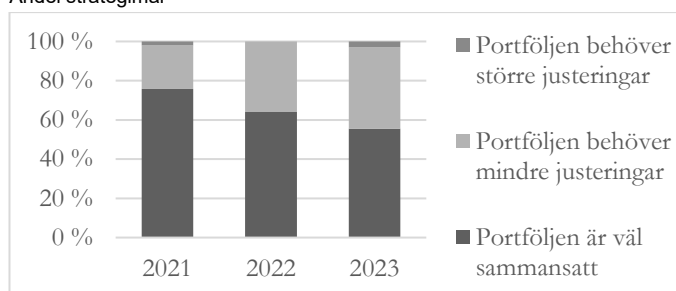
Under 2023 har Sverige drivit vikten av klimat och miljö i utbildning. Genom globala partners har ett 60-tal länder integrerat miljö- och klimat i läroplaner genom stöd från Unesco. Unesco fortsätter också att spela en viktig roll för frågor om sex- och samlevnad inom vilket 71 länder har fått stöd för att stärka undervisningen.

2.5.4 Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta

I detta avsnitt redovisas resultat av verksamhet som styrs av geografiska och tematiska strategier i relation till mål för hälsa. I avsnittet redovisas även resultat av multilateralt bistånd och EU-bistånd.

Diagram 2.4 Global hälsa: Portföljens sammansättning

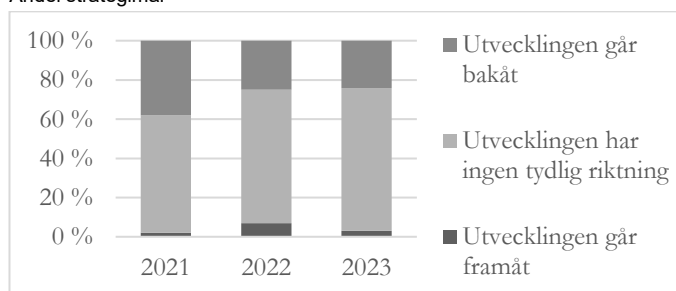
Andel strategimål



Källa: Sidas årsredovisning 2021–2023.

Diagram 2.5 Global hälsa: Utvecklingstrend i relation till strategimål

Andel strategimål



Källa: Sidas årsredovisning 2021–2023.

Sida bedömer att omkring hälften av myndighetens strategimålsportföljer för området global hälsa är väl sammansatta, medan det behövs i huvudsak mindre justeringar för andra hälften. Sidas bedömning av utvecklingen i förhållande till strategimålen inom området är att den till stor del inte haft någon tydlig riktning, och i vissa fall har varit negativ.

Under 2023 betalade Sida ut ca 2 miljarder kronor inom området global hälsa, vilket motsvarar ungefär 8 procent av det totala biståndet som Sida förmedlar.

Svenskt bistånd förbättrar människors förutsättningar för god hälsa och stärker hälso- och sjukvårdssystem

Den globala utvecklingen på hälsoområdet har över de senaste decennierna varit överlag positiv men sviterna av pandemin och de globala konsekvenserna av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, liksom klimatkrisen, har fortsatt att skapa problem i många länder under 2023. God hälsa och välmående är grundläggande förutsättningar för fattigdomsbekämpning och mänsklig utveckling. Svenskt stöd till hälsoinsatser syftar både till att bidra till att rädda liv och förebygga sjukdom på kort sikt liksom till att stärka hälsosystem på lång sikt. Centrala utmaningar är dock bristande finansiering, hälsoeffekter till följd av klimatkrisen och ökad utbredning av smittsamma sjukdomar.

Genom Globala Fonden mot aids, tuberkulos och malaria (GFATM) har Sverige bidragit till förebyggande och behandling av de tre sjukdomarna i över 120 länder, samt till skapandet av fonder för att accelerera digitalisering inom hälsosektorn i låg- och medelinkomstländer. Sveriges stöd till vaccinalliansen Gavi har bidragit till att över 68 miljoner barn i 57 låginkomstländer har fått grundläggande vaccinationer av organisationen.

I Ukraina har Sverige bidragit till den WHO-ledda hälsoresponsen som försett över 4,6 miljoner invånare med vård och mediciner. Sjukvårdsmateriel och medicinteknisk utrustning donerades samordnat av Socialstyrelsen till ett värde av ca 15,6 miljoner kronor, till bl.a. Ukraina. Sverige har genom WHO också bidragit till miljöanpassade och motståndskraftiga hälsosystem och institutioner. Under 2023 stöttade Sverige Bangladesh i framtagandet av landets första nationella hälsoplan anpassad till klimatförändringar. Sveriges stöd till Unicef bidrog till att ca 11 000 sjukvårdsinrättningar och nästan 33 000 skolor fick tillgång till rent dricksvatten, toaletter och möjlighet till handtvätt, vilket är avgörande för god folkhälsa. Med svenskt stöd genom FN:s hälsofond i Myanmar fick mer än 1,4 miljoner människor i konflikttrubbade områden tillgång till grundläggande hälsovård. Av dessa var mer än 38 000 akuta insatser för gravida kvinnor och barn.

Betydande svenskt stöd bidrar till att förebygga och bekämpa hälsohot som pandemier och antimikrobiell resistens

Världen står inför betydande hälsohot. Sannolikheten för nya pandemier bedöms som hög, samtidigt som behandlingsresistens blir allt vanligare. För att förebygga, öka beredskap samt bekämpa hälsohot behövs betydande insatser, inte minst i låg- och medelinkomstländer, vilket också stärker Sveriges egen hälsosäkerhet. Utmaningarna är främst bristande kapacitet och tillgång till finansiering.

Genom att främja lokal tillgång till vaccin samt kapacitet för vaccinproduktion ökar Sverige beredskapen och minskar sårbarheten för samhällen och individer. Under 2023 donerade Sverige, genom vaccinsamarbetet Covax, över tre miljoner vaccindoser till ett värde av 226 miljoner kronor till den fortsatta responsen på covid-19. Genom Gavi bidrog Sverige till att kanalisera medel för utbyggnad av vaccintillverkning i Afrika, vilket väntas rädda liv genom ökad tillgång till vaccin och samtidigt skapa möjligheter för lokalt och internationellt näringsliv. I arbetet mot antimikrobiell resistens (AMR) har Sveriges bidrag till International Vaccine Institute lett till utveckling av nationella handlingsplaner mot AMR i flera länder.

Sverige står upp för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i en utmanande tid

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) utgör en förutsättning för kvinnors och flickors egenmakt och aktiva deltagande i samhället. Svenskt stöd

fokuserar bl.a. på att förändra diskriminerande lagar, förbättra värden och öka tillgången till samt kunskapen om SRHR, inklusive i humanitära situationer.

Sveriges bidrag till UNFPA förhindrade ca 1700 fall av mödradödlighet, 740 000 oavsiktliga graviditeter och 203 000 osäkra aborter (2022). Genom UN Women har Sverige bidragit till ökad tillgång till hälso- och sociala tjänster till kvinnor och flickor. Sverige bidrog genom organisationen Amplify Change till viktiga policy- och lagändringar för en bättre tillgång till SRHR i 24 länder i södra Afrika. Genom stöd till International Planned Parenthood Federation (IPPF) har Sverige medverkat till att förhindra 11,2 miljoner oavsiktliga graviditeter och 3,3 miljoner osäkra aborter globalt. Via stöd till UNFPA har Sverige bidragit till mer jämlik hälsa genom att 5 000 människor med funktionsnedsättning i Sydsudan har fått information om sina sexuella och reproduktiva rättigheter.

Sveriges stöd till Ukraina 2023 genom UN Women har bidragit till att sammanlagt 75 700 kvinnor och flickor fått hjälp bl.a. genom centret Safe Space som erbjuder kvinnor psykologiska, humanitära och sociala tjänster och stöd. I Ukraina har svenskt stöd till IPPF bidragit till att cirka 340 hälsoarbetare erhållit utbildning av klinisk hantering av våldtäkter.

En studie av EBA (2023:03) visar att Sverige har spelat en viktig roll i det internationella arbetet för att bekämpa hiv och aids globalt, inte minst genom att ha förespråkat preventiva åtgärder som har ansetts kontroversiella av andra länder.

Svenskt stöd bidrar också till arbetet för att förebygga och motverka kvinnlig könsstympning, exempelvis via UN Women och ActionAid i Liberia. Sverige har även tillsammans med Unicef arbetat för att stoppa kvinnlig könsstympning. I Mali har 95 600 kvinnor och flickor fått skydd, omsorgstjänster och/eller medicinsk vård för att förebygga och behandla skador i samband med könsstympning. Stöd till Gavi har bidragit till att över 30 låginkomstländer har kunnat skala upp vaccination mot livmoderhalscancer genom upprättandet och genomförandet av nationella vaccinprogram mot HPV-viruset som orsakar livmoderhalscancer.

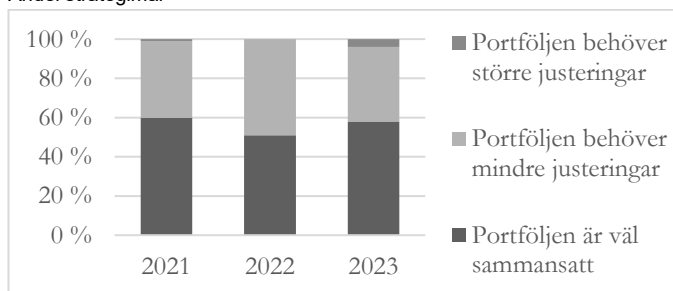
Sverige har även bidragit till innovativa digitala lösningar som exempelvis en digital lärplattform för SRHR i Myanmar, en app för vårdpersonal utvecklad av WHO som stöd för säker abort; samt chattboten Hyati i Sydsudan, framtagen av ungdomar i samarbete med UNFPA för att motverka myter kring SRHR.

2.5.5 Främja frihet och bekämpa förtryck

Här redovisas resultat av de verksamheter som styrs av geografiska och tematiska strategier i relation till mål för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer, samt resultat av multilateralt bistånd och EU-bistånd.

Diagram 2.6 Demokrati och mänskliga rättigheter: Portföljens sammansättning

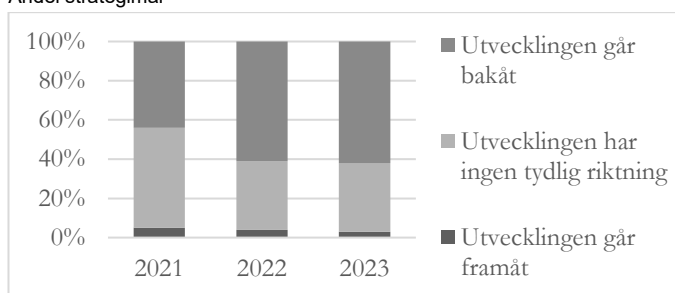
Andel strategimål



Källa: Sidas årsredovisning 2021–2023.

Diagram 2.7 Demokrati och mänskliga rättigheter: Utvecklingstrend i relation till strategimål

Andel strategimål



Källa: Sidas årsredovisning 2021–2023.

Sida bedömer att över hälften av myndighetens strategimålsportföljer för området demokrati och mänskliga rättigheter är väl sammansatta, medan det behövs mindre justeringar för resterande del av målen. Sidas bedömning av utvecklingen i förhållande till strategimålen inom området är att den till stor del har varit negativ och till viss del inte har någon tydlig riktning.

Under 2023 betalade Sida ut 5,4 miljarder kronor inom området demokrati och mänskliga rättigheter, vilket motsvarar ungefär 22 procent av det totala biståndet som Sida förmedlar. Detta är Sidas största tematiska område.

Sverige står upp för demokrati och frihet

I dag lever 71 procent av världens befolkning i länder som inte är demokratiska. Utrymmet för civilsamhället minskar och yttrandefriheten begränsas. Människorätts- och demokratiförsvare – inte minst kvinnor – utsätts i högre grad för repressalier. Hoten mot valintegriteten ökar. Att försvara frihet och demokrati är viktigt för global utveckling men också för fred och säkerhet. Det svenska utvecklingssamarbetet bidrar till att öka människors frihet och att minska förtryck bl.a. genom stöd till demokratiska institutioners kompetensuppbyggnad och oberoende, till civilsamhället, till människorättsförsvare samt genom att särskilt prioritera stöd till länder som utvecklas i demokratisk riktning. Svenskt stöd till demokratiinstitut som International IDEA och Varieties of Democracy (V-dem) har bidragit till evidensbaserad forskning om demokratins utveckling.

I takt med att det digitala lösningar blir allt viktigare för samhällen och ekonomier världen över växer betydelsen av en digitalisering grundad i rättsstatens principer och mänskliga rättigheter. Digitaliseringen kan bidra till att lyfta länder ur fattigdom men en digital utveckling som inte bygger på demokratiska värderingar kan i stället bidra till mer auktoritära samhällen. Av vikt är att den digitala utvecklingen underbyggs av säker och betrodd digital infrastruktur som inte medför ett beroende av auktoritära regimer.

Svenskt bistånd bidrar till att stärka demokrati och främja fria val

Svenskt stöd har bidragit till fria och rättvisa val med hjälp av valreformer, t.ex. i Kenya, Zambia och Elfenbenskusten, samt främjat transparensen i valprocesser i t.ex. Guatemala och Colombia. Sverige har genom UNDP bidragit till att valkommissioner och civilsamhällesorganisationer fått stöd och kunnat genomföra fria, fredliga och transparenta val, bl.a. i Liberia och Demokratiska republiken Kongo. Genom bl.a. stöd till IDEA har valmyndigheter fått stärkt kapacitet och metodarbetet för fria val har utvecklats. Trots de ökande globala hoten mot valintegriteten kan bistånd till institutioner och aktörer i enskilda länder bidra till att skapa bättre förutsättningar för fria val.

Fler svenska valobservatörer till EU:s och OSSE:s valobservationsinsatser har bidragit till stärkt insyn, möjlighet för civilsamhället att utkräva ansvar, samt minskad risk för våld i samband med valprocessen. FBA har stöttat demokratiska och fria val genom 170 valobservatörer under 2023.

Decentraliseringsreformer har ökat delaktighet och ansvarsutkrävande på lokal nivå i Ukraina, Libanon och Liberia. För Ukrainas motståndskraft har detta varit helt centralt.

Svenskt stöd till anti-korruptionsarbete har bl.a. lett till att antikorrupsionsmål inkluderats i Zambias nationella hälsostrategi. Stöd till Transparency International Bangladesh ledde till lag- och policyförändringar. I Liberia har FBA gett stöd till att stärka tillämpningen av rättsstatens principer och stärkta förutsättningar för hållbar fred och social sammanhållning.

Genom de partianknutna organisationerna har det demokratiska partiväsendet stärkts i ett antal länder, vilket har resulterat i att kvinnor och unga har ökat sitt politiska deltagande.

Sverige stärker stöd till civilsamhället och försvarare av mänskliga fri- och rättigheter och demokrati

Civilsamhällesorganisationer utgör Sveriges största partnerkategori med ett totalt stöd om 10,7 miljarder kronor under 2023, motsvarande 43 procent av Sidas totala utbetalningar. Verksamhet sker på såväl global nivå som nationellt i låg- och medelinkomstländer. Stöd genom civilsamhällesorganisationer har bidragit till arbetet för att minska fattigdom och stärka demokrati, exempelvis genom insatser för mänskliga fri- och rättigheter, demokrati och rättsstatens principer och humanitärt bistånd. Under 2023 har 35 procent av det tematiska stödet för mänskliga fri- och rättigheter och demokrati om 5,4 miljarder kronor gått till insatser som syftar till att stärka civilsamhället.

Svenska partnerorganisationer som arbetar kapacitetsstärkande med det lokala civilsamhället har bidragit till reformering av våldtäktslagstiftningen i Bangladesh, förhindrande av civilsamhällesbegränsande lagstiftning i Thailand och stärkande av dataskyddslagstiftningen i Tanzania. Partnerorganisationer i Mellanöstern och Nordafrika har dokumenterat MR-kränkningar och utarbetat lagförslag, och det regionala stödet har bidragit till etablering av det första arabiska nätverket för faktagranskning, i syfte att motverka falska nyheter och desinformation.

Genom stöd till European Endowment for Democracy och Pragcentret har Sverige kunnat göra det möjligt för oberoende medier, människorättsförsvarare och demokratikämpar i Östeuropa och Centralasien att fortsätta verka trots en alltmer repressiv miljö. Svenskt stöd till Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR) samt paraplyorganisationen International Federation for Human Rights (FIDH) har stärkt nationella skyddssystem för utsatta MR-försvarare, ofta med fokus på unga, kvinnor och hbtqi-personer.

Svenskt stöd ökar friheten på nätet och minskar den digitala klyftan

Den ökade digitaliseringen har underlättat för demokratisk, social och ekonomisk utveckling. Den digitala klyftan utgör därför ett utvecklingshinder. Genom stöd till UNDP har Sverige bidragit till att över 30 länder utvecklat nationella strategier för att minska den digitala klyftan. Sverige har genom UNDP i Ukraina bidragit till en ökad tillgång till offentliga tjänster online, såsom pensioner och sociala förmåner till internflyktingar.

Internet har också gett ökat handlingsutrymme för många demokratiaktörer. Samtidigt har metoderna för förtryck online blivit alltmer sofistikerade. Repressiva regimer har kunnat utveckla nya instrument för förtryck och kontroll. Folkvalda, journalister och människorättsförsvarare, särskilt kvinnor, är utsatta för digitala hot och trakasserier i högre utsträckning.

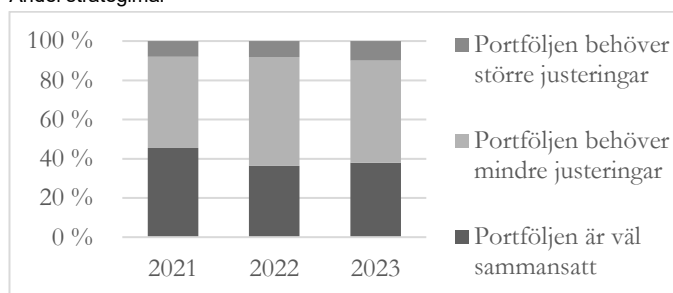
Ett aktivt arbete för att befintliga internationella regelverk, inklusive om mänskliga fri- och rättigheter, ska gälla även i den digitala miljön kan motverka och balansera denna utveckling. Sverige bidrog till detta genom att arrangera Stockholm Internet Forum (SIF) 2023, en viktig plattform för demokratirörelser och MR-försvarare online.

2.5.6 Utökad och effektiviserat klimatbistånd

I detta avsnitt redovisas resultat av verksamhet som styrs av geografiska och tematiska strategier i förhållande till mål för miljö- och klimatmässigt hållbar utveckling och hållbart nyttjande av naturresurser. I avsnittet redovisas även resultat av multilateralt bistånd och EU-bistånd.

Diagram 2.8 Miljö och klimat: Portföljens sammansättning

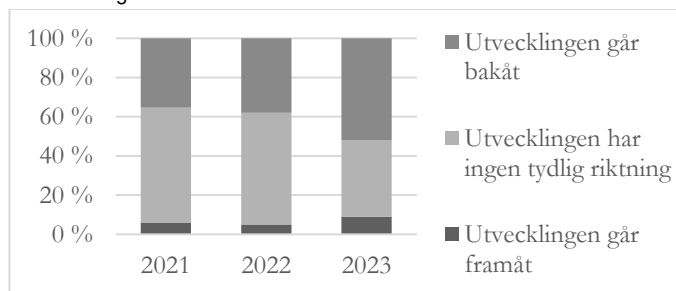
Andel strategimål



Källa: Sidas årsredovisning 2021–2023.

Diagram 2.9 Miljö och klimat: Utvecklingstrend i relation till strategimål

Andel strategimål



Källa: Sidas årsredovisning 2021–2023.

Sida bedömer att omkring hälften av myndighetens strategimålsportföljer för området miljö och klimat är i behov av mindre justeringar, och strax över en tredjedel är väl sammansatta. Sidas bedömning av utvecklingen i förhållande till strategimålen inom området är att den till stor del har varit negativ eller inte har någon tydlig riktning.

Under 2023 betalade Sida ut ca 4,2 miljarder kronor inom området miljö och klimat, vilket motsvarar 17 procent av det totala biståndet som Sida förmedlar.

Sverige bidrar till den globala klimatomställningen genom ett katalytiskt klimatbistånd

Klimatförändringarnas effekter blir allt allvarigare. Torka, översvämningar och andra extremväder ökar i frekvens och styrka. Förlusten av biologisk mångfald tilltar, påverkat bl.a. av klimatförändringar och ökade föroreningar. Tydligast är de negativa

konsekvenserna i redan utsatta länder och regioner. Här riskerar miljöpåverkan och klimatförändringarna leda till kraftigt ökade humanitära behov och bidra till ofrivillig migration och konflikt. Samtidigt avtar inte utsläppen i den takt som behövs för att stoppa den globala uppvärmningen, hejda förlusten av biologisk mångfald och minska föroreningar. Utmaningarna är betydande, men Sverige kan genom biståndet bidra till viktiga insatser för en påskyndad grön omställning, stärkt klimatanpassning och ekosystembevarande liksom till nya jobb och ekonomisk tillväxt. Därmed skapas bättre förutsättningar och levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom. Ökad betoning på mobilisering av privat kapital och engagemang från den privata sektorn kan ytterligare bidra till global klimat- och miljönytta.

Svenskt stöd har genom olika kanaler, inklusive de stora globala klimatfonderna, gått till insatser som syftar till ökad motståndskraft och anpassningsförmåga mot klimatförändringar, miljöpåverkan och naturkatastrofer samt till minskade utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar.

Sverige har bidragit till att bygga motståndskraft och anpassa samhällen till klimatförändringarnas effekter bl.a. genom att stärka länders förmåga att nå Parisavtalets globala anpassningsmål liksom Kunming-Montreal ramverket om biologisk mångfald. Synergierna mellan klimatanpassning, utsläppsminskningar och biologisk mångfald är omfattande och ca 90 procent av Sveriges stöd till biologisk mångfald har också bidragit till klimatrelaterade mål. Sveriges bidrag till klimatanpassning på lokal nivå för de allra mest utsatta har resulterat i förbättrad avfallshantering, ökad tillgång till rent vatten genom solkraftdrivna vattensystem och ökad användning av väderleksdata, klimatinformation och klimattjänster samt varningssystem, för att minska sårbarhet och risk för konflikt, humanitära kriser och ofrivillig migration. Sverige stödjer verksamhet som syftar till att utöka användning av digitalisering inom arbetet för miljö och klimat. Genom att integrera digital teknologi har verksamheten bidragit till att skapa bättre förutsättningar för att stärka motståndskraften mot effekterna av klimatförändringar.

Sveriges stöd till Globala miljöfondens (GEF) program för hållbara städer har bidragit till ökad urban hållbarhet. Programmet omfattar arbete med 50 städer i 17 länder, genom 310 miljoner US-dollar i GEF-anslag och 4 miljarder US-dollar i medfinansiering. Programmet bidrar bl.a. till att minska mer än 250 miljoner ton utsläpp av växthusgaser. Gröna klimatfonden (GCF) har under 2023 beviljat 30 projekt som omfattar insatser för skydd av skogar och upprustning av ekosystem över hela världen. I Vietnam har 4 000 hektar mangroveskog återskapats som förbättrar lokal försörjning och stärker motståndskraft mot stormar.

För att stärka motståndskraften mot översvämningar och torka har Sverige stöttat UNDP:s SDG Climate Facility, som verkar genom regionala och nationella aktörer i sex länder i Mellanöstern och Nordafrika. Sverige har bl.a. bidragit till att 18 nya bolag i Jordanien har förbättrat tillgången till rent vatten. Dessa bolag förväntas nå drygt 1 300 direkta förmånstagare (varav 24 procent kvinnor och 63 procent ungdomar).

Genom forskningssamarbete har Sverige bidragit till stärkta synergier mellan forskning, privat sektor och innovation. Ett exempel är BioInnovate Africa som kommersialiserar bioteknik genom att utveckla och omvandla bio-vetenskapliga upptäckter till ny teknik inom områden som hållbar avfallshantering, färskvatten, bioenergi samt tekniker för hållbar jordbruks-, miljö- och industriteknik.

Svenskt stöd bidrar till påskyndad utsläppsminskning, energiomställning och anpassning samt mobiliserar privat kapital

Sveriges arbete med resursmobilisering till klimat och miljö via garantiverksamheten har ökat stadigt de senaste åren. År 2023 ingick Sida nya avtal om garantier för klimat- och miljörelaterade initiativ med en garantivolym på ca 210 miljoner kronor, som mobiliserade ytterligare finansiering om ca 616 miljoner kronor. Vid årets slut hade Sida 30 beslutade och avtalade garantiinsatser inom klimat och miljö till ett värde av 6,2 miljarder kronor. Genom att använda garantier har Sverige katalytiskt främjat investeringar i miljöer, branscher eller produkter som uppfattas som riskfyllda eller osäkra.

Swedfund fortsatte under 2023 att utveckla sin investeringsportfölj inom energi och klimat och investerade sammanlagt 1,1 miljarder kronor i sektorn fördelat på sju investeringar i Afrika söder om Sahara och Sydostasien. Swedfunds investeringar har bl.a. bidragit till hållbar infrastruktur, energieffektivisering samt ökad tillgång till förnybar energi.

Sveriges arbete för hållbara energisystem sker bl.a. i Afrika söder om Sahara och i ökad utsträckning i Östeuropa, inklusive Ukraina. I Afrika har Sverige bidragit till ökad tillgång till energi genom stöd till fossilfria alternativ. Svenskt stöd har bidragit till Gröna klimatfondens portfölj för förnybar energi och energiomställning, vars långivning och bidrag under genomförande uppgår till över 3,2 miljarder US-dollar. Som exempel tillhandahåller programmet för el-transporter för Indien finansiering för att minska kostnaden för köp av elfordon. Verksamheten mobiliserar privat kapital för att stödja laddinfrastruktur och därmed bidra till att öka marknadsandelen för elfordon.

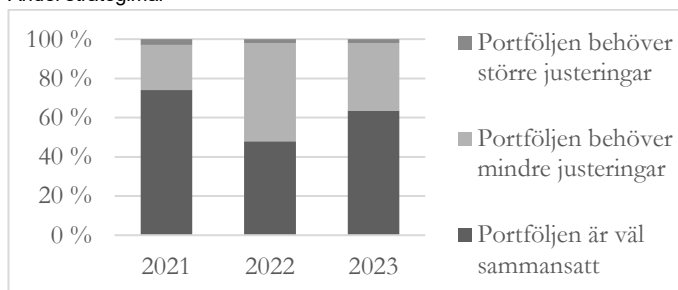
Genom stöd till UN Women och FN:s miljöprogram (UNEP) gemensamma projekt EmPower i Asien och Stilla Havsregionen har Sverige bidragit till att 14 länder har förbättrat sin klimatanpassning och katastrofriskbegränsning samt till minskade utsläpp om 15 000 ton koldioxid, genom att öka tillgången till förnybar energi.

2.5.7 Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt

I detta avsnitt redovisas resultat av verksamhet som styrs av geografiska och tematiska strategier i relation till mål för jämställdhet och kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. I avsnittet redovisas även resultat av multilateralt bistånd och EU-bistånd.

Diagram 2.10 Jämställdhet: Portföljens sammansättning

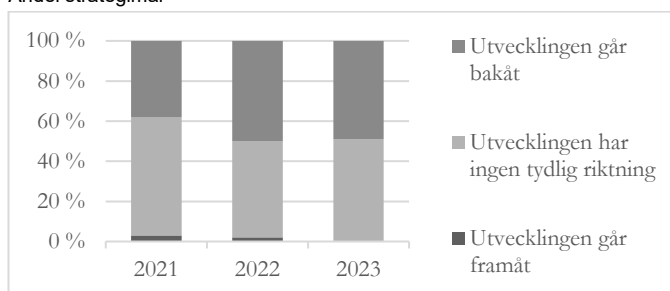
Andel strategimål



Källa: Sidas årsredovisning 2021–2023.

Diagram 2.11 Jämställdhet: Utvecklingstrend i relation till strategimål

Andel strategimål



Källa: Sidas årsredovisning 2021–2023.

Sida bedömer att nästan två tredjedelar av myndighetens strategimålsportföljer för området jämställdhet är väl sammansatt, medan omkring en tredjedel behöver mindre justeringar. Sidas bedömning av utvecklingen i förhållande till strategimålen inom området är att den till stor del har varit negativ eller inte har någon tydlig riktning.

Under 2023 betalade Sida ut 1,7 miljarder kronor inom området jämställdhet, vilket motsvarar ungefär 7 procent av det totala biståndet som Sida förmedlar.

Jämställdhet alltmer en motvindsfråga men svenskt bistånd gör skillnad

Jämställdhet är en frihetsfråga och ett svenskt kärnvärde. Det är både ett mål i sig och ett medel för att uppnå andra mål. Försämringen av kvinnors och flickors mänskliga fri- och rättigheter och levnadsvillkor är en följd av ökat förtryck i världen och växande politiska strömningar som motsätter sig jämställdhet, demokrati, SRHR och mänskliga fri- och rättigheter för hbtqi-personer.

Svenskt bistånd utgör en tydlig kraft för jämställdhet med särskilt fokus på att stärka kvinnors och flickors åtnjutande av sina mänskliga fri- och rättigheter, egenmakt och möjligheter. En utmaning är att konflikter, klimatförändringar och svag ekonomisk återhämtning, som leder till humanitära kriser, ekonomisk osäkerhet och ökad migration, drabbar kvinnor och flickor i större utsträckning än män och pojkar och därför förstärker den negativa utvecklingen av jämställdhet i världen.

Svenskt stöd förbättrar kvinnors och flickors möjligheter att bestämma över sina liv och sina kroppar

Våld mot kvinnor och flickor är fortsatt ett stort globalt problem och drabbar kvinnor och flickor i alla åldrar och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) utgör en förutsättning för kvinnors och flickors egenmakt och aktiva deltagande i samhället. Svenskt bistånd bidrar aktivt för att kvinnor och flickor ska vara fria att själva bestämma över sina liv och kroppar. Genom att arbeta för förändring av sociala normer och ökad sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter stärks kvinnors och flickors möjligheter att själva forma sina liv.

I Uganda har Sverige bidragit till att fyra kulturinstitutioner tagit fram handlingsplaner om sexuell och reproduktiv hälsa, hiv/aids och könsrelaterat våld med stöd från Inter-religious Council Uganda. Detta har bidragit till att öka medvetenheten hos 17 miljoner människor om de rådande lagarna som rör könsrelaterat våld och SRHR.

Genom bidrag till Internationella IDEA har Sverige under 2023 arbetat inom ramen för initiativet Summit for Democracy. Arbetet har bl.a. utmynnat i rekommendationer om kvinnors politiska deltagande. Stödet har bl.a. resulterat i ett större EU-finansierat projekt om sociala normer och kvinnors deltagande i demokratiska processer. Genom tillgång till utbildning ökar kvinnors och flickors möjligheter att själva forma sina liv.

Jämställdhet är huvud- eller delsyfte i nästan 80 procent av Sidas insatser inom forskningsstödet. Sverige ger exempelvis stöd för att stärka kvinnliga forskare via bl.a. Organisation for Women in Science for the Developing World.

FBA:s arbete med Gender-Responsive Leadership (GRL) har fått effekt i EU:s handlingsplan för jämställdhet och i EU:s nya civila pakt. Myndighetens arbete har bl.a. bidragit till tydligare koppling mellan jämställdhet och klimatfrågor samt inkludering av jämställdhet, fred och säkerhet i riktlinjer för medling.

Svenskt bistånd stärker kvinnors ekonomiska egenmakt, vilket stärker ekonomier och samhällen

Globalt utgör kvinnors löner i genomsnitt 77 procent av mäns löner och kvinnors deltagande på arbetsmarknaden är 25 procent lägre än mäns. Samtidigt är kvinnor överrepresenterade inom den informella sektorn. Svenskt bistånd avser stärka kvinnors ekonomiska egenmakt genom främjandet av kvinnligt företagande, inklusive marknadstillgång, mikrolån, utbildning och entreprenörskap i det lokala näringslivet.

Under 2023 har Sverige stärkt arbetet för kvinnors ekonomiska egenmakt. Sida har utvecklat ett omfattande evidensbaserat metodstöd för kvinnors ekonomiska egenmakt samt stärkt samarbetet mellan andra områden, såsom handel och marknadsutveckling. En utmaning är vissa sociala normer och stereotyper om att kvinnors roll är i hemmet snarare än i arbete.

Genom Alliance for Financial Inclusion har Sida bidragit till att 46 länder, via sina centralbanker, har gjort jämställdhetsrelaterade åtaganden inom finansiell inkludering. Ett exempel är att centralbanken i Sierra Leone har utfärdat ett direktiv för att öka kvinnors tillgång till finansiella tjänster.

Sverige främjar även kvinnors lika lagliga rätt till ägande-, arvs- och besittningsrätt i syfte att stärka kvinnors ekonomiska egenmakt. Genom stöd till Världsbankens jämställdhetsfond har Sverige bl.a. medverkat till att ojämlikheter i landrättigheter har identifierats i Rwanda, vilket i sin tur bidragit till att gifta kvinnor blivit godkända som delägare av land.

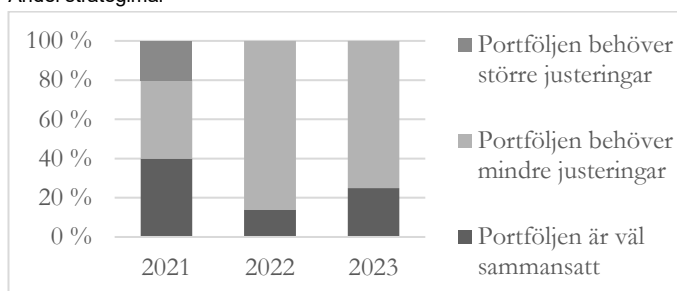
Som en del av arbetet för att stärka kvinnors ekonomiska egenmakt prioriterar Sverige även insatser och digitala lösningar som stärker kvinnors entreprenörskap. I Guatemala har Sverige, genom organisationen Swisscontacts projekt, bidragit till att kvinnor fått tekniskt stöd och startkapital för att starta egna företag. Projektet har bidragit till en 20-procentig inkomstökning för kvinnorna som deltagit.

2.5.8 Stärkta synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken

I detta avsnitt redovisas resultat av verksamhet som styrs av geografiska och tematiska strategier i relation till mål för migration och utveckling. I avsnittet redovisas även resultat av multilateralt bistånd och EU-bistånd.

Diagram 2.12 Migration och utveckling: Portföljens sammansättning

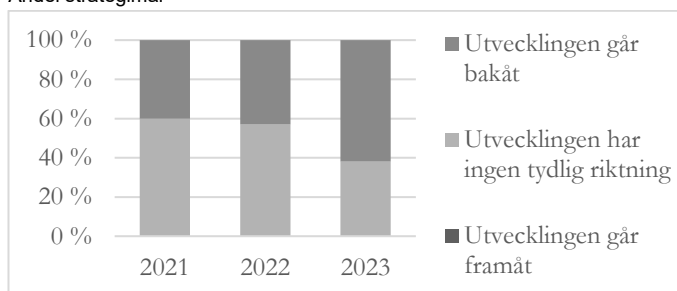
Andel strategimål



Källa: Sidas årsredovisning 2021–2023.

Diagram 2.13 Migration och utveckling: Utvecklingstrend i relation till strategimål

Andel strategimål



Källa: Sidas årsredovisning 2021–2023.

Sida bedömer att en större del av myndighetens strategimålsportföljer för området migration är i behov av mindre justeringar, och en mindre del bedöms vara väl sammansatta. Sidas bedömning av utvecklingen i förhållande till strategimålen inom området är att den till stor del har varit negativ eller inte har någon tydlig riktning.

Under 2023 betalade Sida ut 376 miljoner kronor inom området migration, vilket motsvarar 2 procent av det totala biståndet som Sida förmedlar.

Genom internationella samarbeten främjar Sverige en ansvarfull migration

Till följd av bl.a. konflikter, klimatpåverkan, livsmedelskris samt ekonomisk och demokratisk tillbakagång fortsätter irreguljär migration och tvångsfördrivning att vara stora globala utmaningar. Den irreguljära migrationen bidrar till svarta marknader för människosmuggling och ökar riskerna för trafficking. När personer som saknar laglig rätt att stanna i ett land inte återvänder undermineras förtroendet för migrations- och asylsystem. En säker, ordnad och reguljär migration kan utgöra en positiv kraft för utveckling. Genom att främja samarbetsländerns förmåga att hantera migration samt motverka irreguljär migration och dess risker kan Sverige bidra till stärkta partnerskap och en fungerande, ansvarsfull migration.

I Irak har Sverige exempelvis inlett ett arbete för att stärka irakiska myndigheters kapacitet för migrationshantering. Via International Organization for Migration (IOM) har Sverige stöttat den s.k. Quitprocessen som samlar världsländer i Latinamerika i syfte att samordna hanteringen av migrations- och flyktingströmmar från Venezuela. Sverige har även bidragit till livräddande insatser för utsatta migranter längs Afrikas östliga migrationsrutt samt till stöd för att underlätta frivilligt återvändande för afrikanska migranter som fastnat i transitländer.

Sverige har också påbörjat arbete för att i ökad utsträckning använda utvecklingssamarbetet som en utrikespolitisk hävstång för att förbättra samarbeten om migration och återvändande.

Grundorsaker till irreguljär migration och tvångsfördrivning motverkas genom svenskt stöd

Genom att stärka motståndskraft mot kriser och konflikter kan svenskt bistånd motverka risken att människor tvingas lämna sina hem. I Etiopien har Sveriges bistånd exempelvis bidragit till att stödja dialog mellan konfliktparterna samt till att stödja tryggad livsmedelsförsörjning och ökad motståndskraft mot klimatförändringar. I Afghanistan har Sverige genom EU-delegerade medel bidragit till att stödja projekt för bl.a. fredsbyggande och respekt för mänskliga fri- och rättigheter.

Även det humanitära biståndet spelar en viktig roll i att stötta människor på flykt. I Ukraina har Sverige bidragit till en integrerad respons som täcker boende, mat, hygienkit, kuponger och kontanter samt juridisk rådgivning och assistans för att den drabbade befolkningen ska kunna fatta informerade val och få sina mänskliga fri- och rättigheter tillgodosedda.

Sverige har också bidragit till att stärka förutsättningar för återvändande, återvandring och hållbar återintegrering. I Irak har Sverige genom stöd till UNDP:s stabiliseringsfond bidragit till återuppbyggnad och restaurering av bostäder, skolor, sjukvårdsinrättningar, vatten och elnät i områden varifrån många tvingats fly. Genom fonden har återvändande kvinnor och män fått möjlighet till sysselsättning genom ett mindre startkapital. Totalt har cirka fem av de sex miljoner som tvingades fly undan Daesh kunnat återvända till sina hemtrakter.

Svenskt stöd motverkar risker och sårbarhet för värdsamhällen, migranter och flyktingar

Irreguljär migration och tvångsfördrivning medför oönskade ekonomiska, sociala och humanitära konsekvenser för såväl individen som ursprungs-, transit- och mottagarländer. Genom att motverka risker och sårbarhet för värdsamhällen och flyktingar kan biståndet öka förutsättningarna för utveckling och välfärd, men också bidra till minskad sekundär migration.

Sverige har bidragit till att stärka värdländers kapacitet att ta emot tvångsfördrivna människor och till att främja varaktiga lösningar för flyktingar, inklusive genom inkludering i lokalsamhällen. I Turkiet och Libanon har svenskt bistånd bidragit till att stödja lokala samhällstjänster och samhällsstyrning i regioner med ett högt flyktingmottagande från Syrien. I Uganda har Sverige bidragit till att stödja flyktingars självförsörjning och i Etiopien har Sidas program för kontantstöd utökats för att inkludera internflyktingar som drabbats av konflikten och torkan. I Kenya pågår verksamhet för att skapa anständig sysselsättning för ungdomar, kvinnor och flyktingbefolkningen genom yrkesutbildning, inkluderande finansiering, handel och stöd för att öka produktiviteten i jordbruket.

Sverige har också bidragit till att säkerställa flyktingars och migranternas åtnjutande av sina mänskliga fri- och rättigheter. Genom Unicef och det Globala partnerskapet för utbildning har Sverige bidragit till att fler unga på flykt kan få tillgång till utbildning. I Asien har svenskt stöd till IOM bidragit till att stärka migrantarbetarens åtnjutande av sina mänskliga fri- och rättigheter. Under perioden 2017–2023 genererades över tio miljoner US-dollar från den privata sektorn för detta ändamål och ca 230 000 migrantarbetare med familjer beräknas ha dragit nytta av insatsen.

2.5.9 Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd

Det humanitära systemet står fortsättningsvis inför betydande utmaningar med stora humanitära behov – orsakade av krig och konflikt, utdragna kriser, katastrofsituationer som uppkommer hastigt och kriser som förvärras, inklusive av klimatförändringarna –

och därtill minskad humanitär finansiering. Samtidigt har kostnaderna för humanitära insatser ökat, särskilt i komplexa säkerhetspolitiska kontexter. Här har Sveriges fortsatt höga nivåer av humanitärt bistånd, inte minst i underfinansierade kontexter som Kamerun, Myanmar, Tchad och Venezuela, bidragit till att situationen inte förvärrats ännu mer.

Det humanitära biståndet skiljer sig från utvecklingssamarbetet genom att det fördelas behovsbaserat till de allra mest utsatta människorna i humanitära kontexter och utgår från de globala humanitära principerna om opartiskhet, neutralitet, oberoende och humanitet.

Under 2023 uppgick det totala svenska humanitära stödet till 9,2 miljarder kronor, varav Sida betalade ut 5,2 miljarder kronor. Området humanitärt bistånd motsvarar därmed ungefär 21 procent av det totala biståndet som Sida förmedlar, vilket är det näst största tematiska området. Sverige bidrog genom detta sammanlagt till att nå över 128 miljoner människor med någon form av akut humanitär assistans. Kvinnor och barn, särskilt flickor, men även personer som tillhör grupper som är särskilt utsatta påverkas oproportionerligt av kris och konflikt.

Det humanitära läget i världen är djupt allvarligt och har avsevärt förvärrats efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, särskilt livsmedelskrisen. I slutet av 2023 uppskattade FN:s kontor för samordning av humanitär hjälp (OCHA) att 258 miljoner människor levde i akut matosäkerhet. Sveriges samarbete och stöd till OCHA har bidragit till en positiv utveckling när det gäller att stärka kapaciteten och effektiviteten i det internationella humanitära systemet. Stödet har också inneburit att OCHA snabbt har kunnat justera sina behovsbedömningar och responsplaner mot bakgrund av de ökade humanitära behoven, vars främsta drivkrafter var eskalerande och utdragna konflikter som förvärrades av klimatförändringarnas effekter.

Genom fleråriga och flexibla kärnstöd har Sverige axlat ett humanitärt ledarskap i att fortsättningsvis bidra till snabb och effektiv humanitär respons. Sveriges humanitära stöd till mat, vatten, sanitet, medicin, skydd och andra livsviktiga förnödenheter genom exempelvis FN:s Världslivsmedelprogram (WFP) har bidragit till att rädda liv och lindra nöd i de allra värsta humanitära situationerna i Afghanistan, Etiopien, Gaza, Demokratiska republiken Kongo, Jemen, Somalia, Syrien och Sydsudan, där akut hunger råder och svältutbrott är sannolika. Humanitärt tillträde till sårbara människor i svårtillgängliga områden är fortsatt mycket komplicerat och Sveriges stöd i utvecklandet av lokalanpassade metoder för bättre tillträde har gjort framsteg i Bangladesh, Myanmar och Ukraina.

Svenskt stöd gör skillnad i att minska humanitära behov

Fler länder än någonsin är drabbade av utdragna kriser. I dessa länder bor 80 procent av alla människor med humanitära behov. Sverige har medverkat i olika fora till att utvecklingsaktörer, som Världsbanken och regionala utvecklingsbanker, stärkt sin närvaro och sitt engagemang i upprätthållande av grundläggande samhällstjänster i sköra stater och konfliktområden där humanitära kriser har pågått.

Sverige har genom dialog och påverkansarbete även bidragit till ett utökat fokus på tidiga varningar och insatser, samt till att bygga motståndskraft genom utvecklingsfinansierad klimatanpassning i utsatta samhällen i klimatrelaterade humanitära kriser. Fokus ligger fortsättningsvis på att behålla och öka utvecklingsfinansiering i svåra kontexter, inklusive humanitära kriser.

I syfte att förebygga, föregripa och minska risken för utdragna konflikter och humanitära kriser och inte överbelasta en redan underfinansierad humanitära

verksamhet, har Sverige bidragit till en utökad samverkan, mobilisering av mer samspelade investeringar och synergier mellan humanitärt bistånd, utvecklingssamarbete och freds- och klimatinsatser.

Sverige verkar för att utöka den humanitära givarbasen

Trots att givare kraftigt ökade sin finansiering under 2022, var de globala humanitära appellerna i genomsnitt endast finansierade med 47 procent. Det rekordstora finansieringsgapet låg, enligt OCHA, på över 27 miljarder US-dollar.

Rådslutsatserna som antogs under det svenska EU-ordförandeskapet 2023 är ett direkt resultat av Sveriges arbete med att förmå fler länder, liksom den privata sektorn och internationella finansiella institutioner, att öka sitt humanitära bistånd.

Sveriges bistånd ökar effektiviteten i genomförandet av humanitära insatser

För humanitära organisationer är kärnstöd särskilt viktigt då det ger dem flexibilitet att snabbt kunna agera när nya katastrofer uppstår eller existerande kriser förvärras. Det är en kostnadseffektiv form av finansiering som baseras på tillit och transparens. Flexibel finansiering var extra viktigt 2023 i samband med hastigt uppkomna kriser såsom jordbävningen i Turkiet och Syrien, och kriget i Gaza. Kolerautbrotten begränsades i Libanon, Somalia och Syrien. Den stora mobiliseringen av resurser och respons för att tackla hungerkrisen på Afrikas horn är ett annat exempel, där Sverige har bidragit till att avvärja prognoserna för svältkatastrof av stora proportioner i regionen. Sverige gav därtill 2023 ett särskilt stöd till WFP om 239 miljoner kronor som bidrog till att stävja den globala hungerkrisen.

Via fleråriga direktstöd till civilsamhällsorganisationer har Sverige bidragit till ett bistånd med mer fokus på den lokala kontexten genom ökad kapacitet i fältverksamheter och en mer systematisk kartläggning av och strategier för tillträdesfrågor. På så sätt har Sverige också understött arbetet med att nå ut mer effektivt med hjälpinsatser till människor i svår nöd i svåra miljöer på lokal nivå.

2.6 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att det i en tid av svåra utmaningar och växande behov behövs förändringar av det svenska biståndet för att mer effektivt kunna bidra till utgiftsområdets mål och de prioriterade områdena. Genom att stärka fattiga länders förmåga till egen ekonomisk utveckling ska takten öka i de egna utvecklingsansträngningarna. Inget land har lyfts ur fattigdom endast genom internationellt utvecklingssamarbete utan biståndet behöver i större utsträckning verka katalytiskt och bidra till att mobilisera ytterligare resurser för att nå de globala målen för hållbar utveckling. Regeringen ser därför ett värde i att fördjupa och öka synergier mellan utvecklingssamarbete, främjande och handelspolitik. Detta bidrar även till att förankra stödet för biståndet och skapar nya partnerskap och innovativa arbetssätt som i längden ökar vårt interna lärande och kontaktskapande. Delar av verksamheten ställs också om för att stärka synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken. Särskilt prioriterat är att värna det svenska intresset i att motverka irreguljär migration och dess risker, främja återvändande, frivillig återvandring och hållbar återintegrering samt att minska grundorsakerna till irreguljär migration och tvångsfördrivning.

Regeringen konstaterar att verksamheten inom utgiftsområdet Internationellt bistånd ofta genomförs i föränderliga och komplexa sammanhang som präglas av konflikt eller andra svårigheter. Detta kräver ett flexibelt genomförande och komplicerar

samtidigt resultatbedömningen. Trots de betydande globala utmaningarna, och behoven av omprioritering, är regeringens bedömning att Sveriges bilaterala och multilaterala bistånd samt EU-biståndet har bidragit till måluppfyllelse, baserat på de mål och prioriteringar som styrde verksamheten vid ingången av 2023 och de resultat som har uppnåtts.

Regeringen konstaterar samtidigt ett behov av att bedriva biståndet på ett sätt som mer effektivt förmår bidra till att uppfylla utgiftsområdets mål. I budgetpropositionen för 2023 initierades ett reformarbete genom ett antal åtgärder som regeringen sedan utvecklade i den strategiska inriktningen Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt. Svenskt bistånd ska präglas av långsiktighet, transparens och effektivitet. Arbetet som krävs för omställningen och moderniseringen förutsätter bl.a. en reformerad styrning av nyckelaktörer inom både utvecklingssamarbete och främjande, såsom Sida, Business Sweden, EKN, Svensk Exportkredit och Swedfund. Arbetet har även påbörjats, i form av nya uppdrag till Sida och Business Sweden, som på sikt väntas leda till nya samarbetsformer i fler länder för att öka möjligheterna för svenska företag att bidra till hållbar utveckling på svåra och komplexa marknader.

2.6.1 Regeringen anser att genomförandet av utvecklingssamarbetet i huvudsak varit tillfredsställande

Utifrån resultatredovisningen i det föregående avsnittet bedömer regeringen att Sveriges internationella bistånd under 2023 har bidragit till att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Samtidigt visar resultaten att det fortsatt finns behov av justering och omprioritering av insatser för att öka träffsäkerheten och ändamålsenligheten i relation till målen. Det finns därför goda skäl att fortsätta omställningen av det svenska biståndet med fokus på långsiktighet, transparens och effektivitet.

Ukraina är nu Sveriges enskilt största biståndsmottagarland. Regeringens bedömning är att ett uthålligt stöd till Ukraina är en ödesfråga. Om inte Ukraina vinner kriget mot Ryssland hotas den europeiska säkerhetsordningen. Svenskt stöd har bidragit till att Ukraina, utifrån förutsättningarna, i hög utsträckning lyckats lindra nöd, upprätthålla ekonomisk stabilitet och förmåga att tillhandahålla grundläggande samhällstjänster.

Enbart biståndsmedel kommer aldrig vara tillräckligt. Att mobilisera andra finansörer är därför avgörande. Regeringen bedömer därför att det är centralt att fortsatt stärka privat sektor och ekonomisk utveckling i Ukraina liksom förbättra möjligheterna för svenskt näringsliv att delta i uppbyggnaden. Swedfund har därför givits medel för förstudier i Ukraina. Flera svenska myndigheter har givits biståndsfinansierade uppdrag som stärkt Ukrainas EU-närmande och exportmöjligheter för ukrainska företag.

Regeringen bedömer att det är väsentligt att stärka det långsiktiga reformsamarbetet i närområdet. Genom att bidra till Ukrainas, Moldaviens och Georgiens EU-närmande uppnår Sverige viktiga bistånds-, utrikes- och säkerhetspolitiska målsättningar såsom ökat välstånd och frihet i regionen, stärkta bilaterala relationer samt stärkt motståndskraft mot Rysslands militära hot, påverkansförsök och destabilisering.

Regeringen bedömer att svenska insatser har bidragit till att främja en fri och regelbaserad världshandel, med färre handelshinder. Behovet av nya och effektiva lösningar för att bidra till en global hållbar utveckling är fortsatt stort.

Regeringen ser med oro på covid-19-pandemins fortsatta negativa konsekvenser för rätten till utbildning. Regeringen bedömer att det, i ljuset av ett ökat antal kriser och konflikter, är fortsatt viktigt att värna utbildning som en mänsklig fri- och rättighet

och grundsten för demokrati och jämställdhet, inte minst med fokus på kvinnor och flickor.

Regeringen konstaterar att forskning och innovation fortsätter att främja entreprenörskap, inom bl.a. global hälsa och grön omställning, liksom att bidra till innovationer, kommersiella produkter och internationell handel.

Regeringen bedömer att svenskt hälsobistånd har utgjort ett värdefullt bidrag till människors liv och välmående, särskilt för kvinnor och flickor. Sverige har bidragit till livräddande och förebyggande insatser, kapacitetsutveckling och till stärkt skydd mot nutida och framtida hälsohot, genom ansvarsfull antibiotikaanvändning och ökad vaccinationstäckning.

Regeringen observerar med oro det fortsatta motståndet mot SRHR. Sverige fortsätter därför att vara en stark röst för kvinnors och flickors fri- och rättigheter, egenmakt och möjligheter. Trots att tillgången till SRHR utmanas av såväl politiska och religiösa strömningar som av kris, krig och fattigdom, och att många länders hälsosystem har försvagats av pandemin, har Sveriges insatser gjort skillnad. Sveriges insatser för SRHR har ökat kvinnors och flickors tillgång till säker vård, kunskap och institutionellt skydd. Regeringen bedömer att svenskt stöd har förbättrat kvinnors och flickors möjligheter att bestämma över sina liv och sina kroppar.

Regeringen ser med oro på den demokratiska tillbakagången i världen. Den tilltagande autokratiseringen innebär ett hot mot demokrati och mänskliga fri- och rättigheter. Den slår mot grundvalarna för global säkerhet och utveckling, vilket Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina visar. Regeringen bedömer att de insatser som gjorts, bl.a. för att stötta människorätts- och demokratiförsvare, stärka förutsättningarna för fria val och för ett starkt partiväsande samt oberoende journalistik, är värdefulla och av yttersta vikt för att motverka den negativa utvecklingen.

De globala effekterna av klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och föroreningar blir allt allvarigare. Regeringen bedömer att klimatbiståndet har bidragit till ökad motståndskraft och anpassningsförmåga mot klimatförändringar, miljöpåverkan och naturkatastrofer samt till minskade utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar.

Utgångspunkten för regeringens arbete med jämställdhet är fortsatt varje individs lika värde och jämställdhet är både ett mål i sig och ett medel för att uppnå andra mål. Regeringen konstaterar att ökat förtryck och växande politiska strömningar, som motsätter sig jämställdhet, demokrati och mänskliga fri- och rättigheter, har försämrat kvinnors och flickors levnadsvillkor samt åtnjutande av sina mänskliga fri- och rättigheter. Svenskt bistånd har trots dessa förutsättningar bidragit till ökad jämställdhet, stärkt tillgång till fri- och rättigheter för kvinnor och flickor, och också stärkt kvinnors ekonomiska egenmakt.

Regeringen konstaterar att irreguljär migration och tvångsfördrivning fortsatt utgör omfattande globala utmaningar. Regeringen anser att svenskt bistånd bidragit till att motverka grundorsaker till irreguljär migration och tvångsfördrivning och att Sverige, genom internationella samarbeten, har främjat en ansvarsfull migration. Regeringen bedömer samtidigt att det finns stora behov att ytterligare stärka synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken för att mer effektivt motverka irreguljär migration och dess risker, främja återvändande, frivillig återvandring och hållbar återintegrering samt minska grundorsakerna till irreguljär migration och tvångsfördrivning.

Regeringen konstaterar att det humanitära systemet står inför mycket stora utmaningar med eskalerande humanitära behov och en humanitär finansiering som stagnerar. Samtidigt har kostnaderna för humanitära insatser ökat markant. Regeringens fokus på

tydlighet i prioriteringar av livräddande insatser, liksom ökat fokus på insatser som långsiktigt syftar till att minska de humanitära behoven globalt, har bidragit till att rädda liv, lindra nöd och skydda investeringar. Regeringen bedömer att Sverige genom sitt omfattande humanitära bistånd har bidragit till en mer effektiv humanitär respons i flera omfattande humanitära kriser.

2.6.2 Måluppfyllelsen bedöms kunna öka ytterligare med en reformerad biståndspolitik inriktning

Regeringen bedömer att den verksamhet som Sida har genomfört bilateralt, regionalt, humanitärt och inom ramen för tematiska strategier för internationellt utvecklingssamarbete delvis har bidragit till att uppnå det riksdagsbundna målet. Verksamheten bedöms samtidigt ha genomförts på ett adekvat sätt.

Regeringen bedömer att Folke Bernadotteakademien (FBA) har bidragit till stärkt motståndskraft och förbättrade förutsättningar för hållbar fred i en rad konfliktdrabbade länder som Ukraina, Somalia, Colombia och Demokratiska Republiken Kongo (DRK).

Regeringen bedömer att Swedfund har bidragit till att skapa arbetstillfällen, stärka kvinnors ekonomiska egenmakt och främja grön omställning genom ökade investeringar i utvecklingen av hållbara företag i låg- och medelinkomstländer. Detta har möjliggjorts genom kapitaltillskott till Swedfund och återflöden från investeringsverksamheten.

Svenska institutets verksamhet bedöms ha bidragit till ökad kompetensutveckling i Sveriges partnerländer. Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) har genomfört utvärdering av biståndet i enlighet med sitt uppdrag. Nordiska Afrikainstitutet (NAI) har bidragit med fristående forskning om Afrika, samt till att stärka samarbetet mellan afrikanska och nordiska forskare.

Stödet till och genom multilaterala organisationer har varit betydelsefullt för resultat på samtliga tematiska områden och har samtidigt skapat förutsättningar att driva svenska prioriteringar internationellt. Sverige har därmed, genom det multilaterala biståndet, kunnat utöva ett inflytande som överstiger de svenska finansiella bidragen.

Sverige har bidragit till att stärka EU som biståndspolitik aktör och har haft ett stort inflytande, både genom ordförandeskapet i EU:s ministerråd och genom medverkan i EU:s gemensamma Team Europa-initiativ samt genom att vara aktiv i EU:s biståndsprogrammering.

FN har haft en central roll i att förmedla stöd på landnivå, bl.a. i Ukraina, att verka för fred och säkerhet samt främja och försvara normer och värderingar såsom jämställdhet, demokrati och mänskliga fri- och rättigheter, samt formulera och upprätthålla internationella överenskommelser och standards, inklusive på miljö- och klimatområdet. Utvecklingsbankerna, inklusive fonderna för de fattigaste medlemmarna i bankerna, har bidragit till resultat inom fattigdomsbekämpning, inklusive inom hälsa, utbildning, miljö och klimat.

Regeringen ser dock utmaningar vad gäller multilaterala organisationers effektivitet, samordning inom det multilaterala systemet, samt multilateral finansiering där en ständigt krympande andel kärnstöd utgör ett stort problem för många organisationer. Regeringen ser därför behov av fortsatt reformering och bibehållit fokus på effektivisering av de multilaterala organisationerna.

Regeringen har axlat det ansvar som följer av att vara en stor bidragsgivare och har höjt kraven på organisationerna gällande resultat, effektivitet, uppföljning och kontroll.

I ljuset av stora omvärldsförändringar konstaterar regeringen att justeringen och omprioriteringen av svenska biståndsinsatser har varit, och fortsatt är, nödvändig. Omställningen är också nödvändig i syfte att förbättra, förenkla och förtydliga styrningen av biståndet, för att uppnå stärkt genomslag för regeringens prioriteringar och öka måluppfyllelsen. Detta arbete behöver fortsatt präglas av långsiktighet, transparens och effektivitet. Resultatuppfyllnaden kommer att främjas av ökad samordning mellan olika områden såsom utvecklingspolitiken, utrikespolitiken, säkerhetspolitiken, handelspolitiken, klimatpolitiken och migrationspolitiken.

2.7 Politikens inriktning

Globala utmaningar i en ny tid

Den globala utvecklingen präglas i allt högre grad av geopolitiska motsättningar samt komplexa och parallellt pågående kriser. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina bryter mot folkrätten och FN-stadgans mest grundläggande principer och utmanar den regelbaserade världsordning som funnits sedan andra världskriget. Krig och konflikter både i och utanför vårt närområde påverkar såväl humanitära- som utvecklingsbehov i världen, liksom Sveriges säkerhet och välbefinnande. De hindrar människor från att nå sin fulla potential, orsakar nöd och fattigdom och driver människor på flykt. Samtidigt utgör det en grogrund för kriminalitet, terrorism, våldsbejakande extremism, en oreglerad migration, organiserad brottslighet och ytterst väpnad konflikt.

De humanitära behoven i världen har under de senaste åren fortsatt att öka kraftigt. Den demokratiska tillbakagången är alltså en global trend. Den inskränker mänskliga fri- och rättigheter samt utrymmet för civilsamhället att verka. Inte minst har motståndet mot jämställdhet och flickors och kvinnors fri- och rättigheter ökat i många länder. Den globala medeltemperaturen fortsätter att stiga, den biologiska mångfalden och dess ekosystemtjänster fortsätter att minska och föroreningar ökar vilket förorsakar liksom förvärrar svåra humanitära situationer, leder till otrygg livsmedelsförsörjning och kraftigt försämrade levnadsvillkor för människor i djup fattigdom.

De humanitära, politiska och ekonomiska konsekvenserna av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina kräver att Sveriges stöd till Ukraina är långsiktigt och uthålligt. Rysslands anfallskrig har också inneburit en påfrestning för Ukrainas närområde och har förvärrat den globala humanitära situationen.

Inget land har lyfts ur fattigdom endast genom internationellt bistånd. Det globala utvecklingssamarbetet kan bara vara en liten del av ett lands resa från fattigdom till välbefinnande. Det finns en ökad förståelse för att biståndet kan utgöra ett värdefullt bidrag, men betydligt mer behövs för att minska fattigdomen. Levnadsstandarden i världen har genom marknadsekonomi och handel höjts långt utöver vad biståndsinsatser hade kunnat åstadkomma. Samtidigt får inte befolkningen i alla länder ta del av den höjda levnadsstandarden. Svenskt bistånd ska fokusera på att åstadkomma förändring och verka för fria, välfungerande demokratiska samhällen som genom ekonomisk utveckling och handel själva höjer sin levnadsstandard och därigenom skapar bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Utvecklingssamarbetet behöver även i större utsträckning fungera som hävstång för att öka den inhemska resursmobiliseringen och mobilisera privata kapitalflöden för hållbara investeringar, inte minst i Afrika.

Prioriteringar för utvecklingssamarbetet

De globala utmaningarna och ökande behoven ställer nya krav på långsiktighet, transparens och effektivitet i svenskt bistånd. Regeringen genomför därför en grundläggande modernisering av svenskt bistånd med utgångspunkt i reformagendan Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt. Reformagendan anger inriktningen för biståndet under kommande år.

Biståndet är ett av de viktigaste utrikespolitiska verktygen för att möta de komplexa utmaningar som vi och världen står inför samt driva och värna svenska intressen. Svenskt bistånd ska lyfta fler människor ur fattigdom och förtryck och på sikt skapa välstånd. Utvecklingssamarbetet ska i högre grad inriktas mot områden där Sverige kan bidra med tydliga mervärden.

Marknadsekonomisk utveckling och handel skapar förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och välstånd för att långsiktigt minska fattigdomen i världen. Regeringen stärker därför synergierna mellan bistånd och handel, ökar fokus på entreprenörskap och innovation samt avser att bättre ta tillvara svenska företag och deras kunnande.

För att åstadkomma en hållbar utveckling ska biståndet, utöver effektiva åtgärder för att minska grundorsakerna till irreguljär migration, också fokuseras för att utgöra ett verktyg för att motverka irreguljär migration, öka återvändandet och bidra till ett effektivt arbete för frivillig återvandring.

Svensk biståndspolitik är fortsatt generös. Med en biståndsbudget för 2023–2025 om 56 miljarder kronor per år och ett tak för migrationsavräkningar för samma period (högst 8 procent av biståndsbudgeten) samt 53 miljarder kronor per år för 2026–2028, har regeringen skapat förutsägbarhet i finansieringen av biståndet. Nivåerna för biståndsbudgeten bedöms vara ändamålsenliga för att genomföra regeringens biståndspolitiska prioriteringar och för att fortsätta stödja Ukraina med betydande medel. Sverige fortsätter att vara en av de mest generösa biståndsgivarna i världen.

Svenskt bistånd ska inte stödja stater eller aktörer som är icke-demokratiska eller motverkar den regelbaserade världsordningen och därmed underminerar svenska intressen. Utvecklingssamarbetet kan aldrig ersätta nödvändiga reformer som säkerställer väl fungerande demokratiska samt inkluderande politiska och ekonomiska institutioner. Saknas reformviljan hos samarbetslandets regering försämras förutsättningarna för ett effektivt utvecklingssamarbete med genomslag bortom den enskilda biståndsansatsen.

Ett omfattande bistånd kräver en strategisk styrning med tydligt fokus på resultat, effektivitet, långsiktighet och transparens. Biståndet ska vara en del av den samlade svenska utrikespolitiken och stärka genomslaget för regeringens prioriteringar. Regeringen avser därför förenkla, förtydliga och effektivisera styrningen av det internationella biståndet och bl.a. genom att minska antalet bilaterala samarbetsländer samt sätta Sveriges biståndsenagemang i ett bredare sammanhang i varje landkontext. I dagens snabbt föränderliga värld är flexibilitet en förutsättning för att verksamheten kontinuerligt ska kunna anpassas. En mer flexibel styrning ska därför utvecklas. Regeringen avser arbeta för att svenskt bistånd i högre utsträckning når fram till lokala organisationer i partnerländer. Det svenska biståndets resultat ska kunna redovisas

mot tydliga och mätbara mål. Vidare ska transparensen i biståndet fortsätta öka, för att tydligt redogöra vad som spenderas var, av vem, i vilket syfte och med vilka resultat.

I en värld med omfattande behov där finansieringsgapet växer är det nödvändigt att kalibrera det svenska biståndet. Regeringen prioriterar därför följande områden.

Fortsatt fokus på Ukraina och närområdet

Sverige står bakom Ukrainas kamp för att vinna kriget och därefter vinna freden. Den övergripande prioriteringen för Sveriges Ukraina-bistånd är att stödja landets EU-integration, vilket framgår i Strategin för Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina 2023–2027 som antogs i juli 2023 (UD2923/10149). Genom att stötta Ukrainas EU-integration stöttar Sverige också Ukrainas demokrati, samhälleliga och ekonomiska uppbyggnad, inklusive en säker digital och grön omställning.

Regeringen kommer därför att fortsätta att ge omfattande stöd till Ukraina. Biståndet utgör en väsentlig del av detta och regeringen ska även fortsätta genom sin tydliga prioritering av stödet till Ukraina frigöra medel för utökat stöd. Regeringen avser att avsätta minst 5,6 miljarder kronor årligen 2025–2028. Regeringen kommer dessutom att samverka med det svenska näringslivet och dra nytta av mervärdet hos svenska aktörer, såsom myndigheter, företag och civilsamhället inom områden som särskilt efterfrågas av Ukraina.

Genom en ram om 888 miljoner kronor 2025 för särskilda exportkreditgarantier för Ukraina ges svenska företag som avser exportera till Ukraina tryggare möjligheter att exportera samhällsviktiga varor och tjänster till landet och kan därmed bidra till uppbyggnad och hållbar samhälls- och ekonomisk utveckling i Ukraina. För att täcka eventuella förluster under garantiperioden 2025–2028 avsätts 800 miljoner kronor per år från utgiftsområde 7, som inklusive tidigare utfärdade garantier får uppgå till högst 800 miljoner kronor totalt under garantiperioden.

I syfte att stötta grundläggande infrastruktur, handel och tryggad livsmedelsförsörjning i Ukraina medverkar Sverige under 2025 i en kapitalhöjning till Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD). Kapitalhöjningen uppgår till högst 1,15 miljarder kronor varav högst 816,5 miljoner kronor finansieras från utgiftsområde 7 under 2025–2029. Regeringen föreslår även kapitaltillskott till Swedfund under 2025 för investeringar i Ukraina.

Regeringen avser också fortsätta att utveckla stödet till Moldavien och Georgien samt länderna på västra Balkan i deras fortsatta EU-närmandeprocesser. På detta sätt stärks så väl dessa länders utveckling och fattigdomsbekämpning som EU:s säkerhet.

Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning

Regeringen stödjer ett förbättrat näringslivs-, handels- och investeringsklimat i låg- och medelinkomstländer. Av särskild vikt är entreprenörskap och att stärka kapacitet bland partnerländer och företag att delta i en fri, hållbar och regelbaserad världshandel med färre handelshinder. Regeringen avser att under 2025 införa ett nytt finansieringsinstrument för samhällsnyttiga projekt i länder som enligt OECD-DAC är berättigade att ta emot officiellt bistånd (ODA). Projektens huvudsyfte ska vara att bidra till samhällelig och ekonomisk utveckling och välbefinnande i biståndsmottagarländer och därtill främja svenska intressen, vilket kommer att bidra till höjd standard vad gäller hållbarhet och innovation. Instrumentet innebär att biståndsmedel ska kunna beslutas och utbetalas i kombination med en exportkredit och en exportkreditgaranti. Under 2025 avser regeringen att ingå åtagande om framtida utbetalningar av biståndsmedel till högst 1 232 miljoner kronor under perioden 2026–2041 för

exportaffärer kopplade till finansieringsinstrumentet. Förslaget avser ett pilotprogram som löper under fem år med början 2025. Därutöver stärks Kommerskollegiums arbete med handelsrelaterat bistånd. Regeringen föreslår även en utökning av Sidas garantiram och ytterligare kapitaltillskott till Swedfund 2025.

Regeringen fortsätter arbetet för en god, likvärdig och inkluderande utbildning och livslångt lärande med särskild uppmärksamhet på flickor och kvinnor. Regeringen avser också att skapa vägar in i den formella ekonomin och in på arbetsmarknaden genom egenförsörjning, ökad anställningsbarhet, stödja yrkesutbildning och kapacitetsutveckling inom sektorer som är efterfrågade i den lokala ekonomin.

Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta

Regeringen prioriterar arbetet för förbättrad hälsa för de allra mest utsatta, liksom det bredare hälsoarbetet med stärkta hälso- och sjukvårdssystem, att förhindra och bekämpa hälsohot, inklusive pandemier och antimikrobiell resistens, samt alla individers fulla åtnjutande av sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Arbetet för förbättrad tillgång till diagnostik, vård och vaccination samt motståndskraftig hälso- och sjukvård med starka system för ansvarsutkrävande, transparens och antikorrupcion ska fortsätta. Sverige ska motverka antibiotikaresistens genom att bl.a. bidra till förbättrad tillgång till vatten, sanitet och hygien och ansvarsfull användning av antibiotika i världen. SRHR ska främjas genom insatser som stärker kvinnors och flickors självbestämmande, ekonomiska egenmakt och utbildningsmöjligheter, ökar tillgången till sexuella och reproduktiva hälsotjänster och motverkar alla former av sexuellt och könsrelaterat våld och skadliga sedvänjor. För att stärka global hälsa samt SRHR ska Sverige bl.a. främja forskning, innovation, digitalisering samt fungerande marknader för säkra och effektiva vacciner, läkemedel och medicintekniska produkter, med beaktande av svensk spetskompetens inom life science.

Främja frihet och bekämpa förtryck

Utvecklingsarbetet ska stärka demokrati, mänskliga fri- och rättigheter och rättsstatens principer. Det är avgörande för frihet, fred och säkerhet.

Den särskilda satsningen för att stärka förutsättningarna för fria val fortsätter, inklusive i konflikt- och postkonfliktmiljöer, bl.a. med fokus på att stärka valmyndigheters arbete, skydda valprocesser mot otillbörlig informationspåverkan samt främja fri och oberoende media. Demokratiska institutioner och aktörer i partnerländer ska stödjas. Demokratiska aktörer ska stödjas, inklusive lokala valövervakningsinsatser.

Regeringen fortsätter att stödja insatser för minskad korrupcion, ett oberoende rättsväsende, ett pluralistiskt och livskraftigt civilsamhälle, ökade möjligheter till ansvarsutkrävande samt försvarare av mänskliga fri- och rättigheter. Stödet till människorätts- och demokratiförsvarare ska öka. Demokratiskt deltagande och representation för minoriteter, personer med funktionsnedsättning, kvinnor och unga personer ska främjas. Regeringen avser främja ett öppet, fritt, globalt och säkert internet med respekt för mänskliga fri- och rättigheter, samt bekämpa otillbörlig informationspåverkan genom insatser för stärkt förmåga inom digitaliserings- och cybersäkerhetsområdet.

Utökad och effektiviserad klimatbistånd

Ambitionsnivån måste öka i det bredare globala klimatarbetet, klimatfinansieringen inräknad. Det svenska klimatbiståndet ska utökas och effektiviseras till stöd för

genomförandet av internationella överenskommelser som Parisavtalet och Kunming-Montreal-ramverket för biologisk mångfald. En utgångspunkt är att medel från biståndsbudgeten inte investeras i fossil verksamhet. Klimatbiståndet ska bidra till utsläppsminskningar, fossilfri energiomställning och energieffektivisering, inte minst i det östra grannskapet, samt till klimatanpassning, tryggad livsmedelsförsörjning, värnande av biologisk mångfald och minskade föroreningar. Klimatbiståndets katalytiska effekter ska stärkas genom ökad mobilisering av privat kapital, synergier mellan handel och innovationer, samt främjandet av investeringsklimat och inhemsk resursmobilisering. Regeringen ska bredda samarbetet med länder som har stora utsläpp, inklusive medelinkomstländer. Stöd prioriteras till klimatanpassning i redan utsatta länder, inklusive konfliktdrabbade länder. I internationellt utvecklingssamarbete ska hänsyn till klimat- och miljöpåverkan tas där så är relevant. Den tredubbla planetära krisen gällande klimat, biologisk mångfald och föroreningar bör hanteras samlat i klimatbiståndet.

Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt

Svenskt bistånd ska vara en tydlig kraft för jämställdhet och för att stärka kvinnors och flickors fri- och rättigheter, egenmakt och möjligheter. Jämställdhet är ett kärnvärde i svensk utrikespolitik, både som ett mål i sig och ett medel för att uppnå andra mål. Utgångspunkten för regeringens arbete med jämställdhet är varje individs lika värde. Jämställdhet ska beaktas i alla relevanta insatser. Genom regeringens fokus på att främja kvinnors och flickors möjlighet att fritt bestämma över sina liv och kroppar och kvinnors och flickors ekonomiska egenmakt ska Sverige bidra till att öka den individuella friheten samtidigt som den bredare samhällsutvecklingen gynnas och biståndsberoendet minskar. Synergier mellan handels- och biståndspolitikerna är här ett viktigt verktyg. Svenskt bistånd ska inriktas på att främja flickors utbildning, speciellt i kris och konflikt, samt prioritera arbetet mot barnäktenskap. Det är viktigt att fortsätta arbetet för SRHR, mot alla former av könsbaserat våld inklusive könsstympning, och för kvinnors politiska deltagande. Agendan för kvinnor, fred och säkerhet utgör en fortsatt viktig prioritering givet det växande antal konflikter som särskilt drabbar kvinnor och flickor. Regeringens nationella handlingsplan för FN:s resolution om kvinnor, fred och säkerhet ska här vara vägledande (UD2023/04798). Regeringen ska arbeta för kvinnors och flickors möjligheter att ta del av och forma den digitala utvecklingen i samma utsträckning som män och pojkar.

Stärkta synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken

Biståndet ska ytterligare fokuseras för att motverka irreguljär migration och dess risker, främja återvändande, frivillig återvandring och hållbar återintegrering samt minska grundorsakerna till irreguljär migration och tvångsfördrivning. Regeringen kommer fortsätta att använda utvecklingssamarbetet som en utrikespolitisk hävstång för att få till stånd förbättrade samarbeten om migration med partnerländer. Regeringen avser att villkora delar av utvecklingssamarbetet i syfte att mottagarländer ska följa folkrättsliga principer om återtagande av sina medborgare. Genom en ny strategi för migration och återvändande satsar regeringen bl.a. mer resurser på att säkerställa reguljär migration och verka för ett fungerande återvändande som kan bidra till hållbar tillväxt och utveckling i mottagarlandet, samt ett effektivt arbete för frivillig återvandring. Biståndet ska även bidra till effektiva åtgärder för att stärka migranters och flyktingars åtnjutande av rättigheter i partnerländer, stötta värdsamhällen samt stärka asyl- och migrationshantering i partnerländer.

Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd

Målet för svenskt humanitärt bistånd är att rädda liv, lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet hos människor som har utsatts för, eller står under hot att utsättas för, väpnade konflikter, terrorism, naturkatastrofer eller andra katastrofliknande förhållanden. Det humanitära biståndet ska alltså genomföras behovsbaserat och i enlighet med de humanitära principerna om humanitet, neutralitet, oberoende och opartiskhet. Regeringen kommer särskilt fokusera på insatser som bidrar till att utöka den humanitära givarbasen och stärka effektiviteten i genomförandet av det humanitära biståndet, bl.a. genom att verka för flexibel och flerårig finansiering samt ökad kanalisering av humanitärt stöd via civilsamhällets organisationer. Givet utvecklingen med ett ökat antal utdragna humanitära kriser ökar regeringen andelen humanitärt bistånd och prioriterar särskilt insatser som långsiktigt syftar till att minska de humanitära behoven globalt. Sverige ska därför verka för att stärka närvaron av utvecklingsaktörer, som exempelvis Världsbanken och regionala utvecklingsbanker, som kan leverera grundläggande samhällstjänster i sköra stater och konflikttrubbade områden där humanitära kriser pågår. Regeringen prioriterar vidare att bygga motståndskraft mot kriser genom utvecklingsfinansierad klimatanpassning och utvecklingsfinansierade föregripande åtgärder i klimatsårbara och utsatta samhällen. Sverige kommer också verka för tydligare prioriteringar genom livräddande insatser och bättre samordnade investeringar mellan olika biståndsaktörer för att förebygga och minska risken för utdragna humanitära kriser.

Kanaler och aktörer

Svenskt utvecklingssamarbete genomförs i partnerskap med olika aktörer såsom EU:s institutioner, olika FN-organ, internationella finansiella institutioner och civilsamhällesorganisationer och i förekommande fall med likasinnade regeringar. Stora delar av svenska biståndsmedel kanaliseras genom dessa aktörer. För att få ökad utväxling av svenska biståndsmedel är det avgörande att den svenska biståndspolitikens prioriteringar får genomslag. Regeringen avser därför att utveckla samarbetet med dessa aktörer.

Den geopolitiska utvecklingen gör multilateralt samarbete och det fortsatta försvaret av den regelbaserade världsordningen än viktigare. Multilateralt bistånd ska vara strategiskt fokuserat till de organisationer och verksamheter som verkar inom ramen för regeringens tematiska prioriteringar samt inom humanitär flyktinghjälp och barns rättigheter. Regeringen uppmärksammar särskilt FN:s viktiga roll för stöd på landnivå för att bidra till fred, säkerhet och stabilisering i konfliktländer samt ett effektivt genomförande av Agenda 2030 och Parisavtalet samt som plattform för att driva normativa frågor såsom demokrati, mänskliga fri- och rättigheter och jämställdhet, de multilaterala utvecklingsbankernas förmåga att generera additionell utvecklingsfinansiering och de multilaterala fonderna som kanaler för riktat finansiellt stöd till prioriterade områden. För att öka genomslaget för regeringens prioriteringar fortsätter Sverige verka för reformer av det multilaterala systemet för att stärka dess relevans, effektivitet och finansiella hållbarhet för att möta globala utmaningar med bibehållet fokus på fattigdomsbekämpning i samarbetsländerna. Former för ansvarsutkrävande, insyn och resultatuppföljning behöver förbättras. Sverige ska axla det ansvar som följer av att vara en stor bidragsgivare och ha ett inflytande och politiskt genomslag i paritet med våra ekonomiska bidrag.

EU och dess medlemsstater är världens största biståndsgivare och en central utvecklingspolitisk aktör och kanal för svenska prioriteringar. Sverige ska aktivt delta i Team Europa-arbetet för bättre effektivitet och måluppfyllelse i EU:s samlade bistånd. För att främja handel och utveckling ska Sverige – utifrån EU:s Global Gateway-

strategi – arbeta för att EU och dess näringsliv bidrar till att mobilisera privat kapital för hållbara och strategiska investeringar i låg- och medelinkomstländer.

Regeringen avser öka andelen stöd till civilsamhället för att bidra till att skydda och stärka utrymmet för det civila samhället att verka i partnerländer. För att bidra till ett livskraftigt, pluralistiskt och fristående civilsamhälle ska regeringen arbeta för att svenskt bistånd i högre utsträckning når fram till lokala organisationer i partnerländer. Långsiktigt stöd ges i syfte att främja ett starkt lokalt ägarskap och inflytande i enlighet med subsidiaritetsprincipen. Det är även viktigt att skapa förutsättningar för det civila samhällets aktörer att kunna agera självständigt och finna diversifierad finansiering.

Regeringen stärker samarbetet mellan offentlig och privat sektor, inom ramen för genomförandet av biståndet. Biståndet ska verka katalytiskt och bidra till att mobilisera ytterligare resurser i arbetet. De globala hållbarhetsmålen kan enbart nås genom samverkan mellan offentlig och privat finansiering.

2.8 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i sin revisionsberättelse för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbetes (Sida) årsredovisning 2023 lämnat ett uttalande med reservation. Grund för uttalanden med reservation är att Sida redovisat felaktiga belopp i garantiinstrumentets användning i utvecklingssamarbetet i årsredovisningen. Felen avser mobiliserat kapital Etiopien som är för högt redovisat med 42 345 000 kronor, garantivolym Kenya är för högt redovisat med 188 640 000 kronor, samt garantivolym för Regionalt Asien och Oceanien som är för lågt redovisat med 188 640 000 kronor. Efter Riksrevisionens avgivande av modifierad revisionsberättelse har myndigheten vidtagit åtgärder i kvalitetshöjande syfte. Exempelvis har befintliga kontroller förstärkts med manuell kvalitetssäkring av garantiinformation i årsredovisningen. Därtill har den systemtekniska hanteringen för redovisning av garantier förstärkts på flera områden för att minska sårbarhet och risk för framtida felaktigheter. Arbetsrutiner och processer har sammanfattningsvis förtydligats i syfte att förhindra liknande incidenter i framtiden.

2.9 Budgetförslag

2.9.1 1:1 Biståndsverksamhet

Tabell 2.11 Anslagsutveckling 1:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

2023	Utfall	44 558 761	Anslagssparande	1 408 289
2024	Anslag	47 982 119 ¹	Utgiftsprognos	48 287 105
2025	Förslag	42 420 943		
2026	Beräknat	41 286 320		
2027	Beräknat	41 658 313		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för internationellt bistånd. Medlen från anslaget får även användas för viss verksamhet vid Sida Partnership forum. Anslaget får även användas för att subventionera avgifter avseende garantigivning inom ramen för internationellt bistånd, till den del avgiften avser förväntad förlust. Anslaget får även användas för

viss metodutveckling, studier, uppföljning, utvärderingar och revisioner samt temporär verksamhet inom avgränsade projekt. Anslaget får även användas för att bevilja gåvomedel till låg- och lägre medelinkomstländer i kombination med exportkrediter, som ges på marknadsmässiga villkor, när huvudsyftet med gåvomedlen är ekonomisk utveckling och välfärd i dessa länder. Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter, vilka beräknas uppgå till ca 290 miljoner kronor, vid de svenska myndigheter som genomför internationellt bistånd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.12 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	46 639 119	46 639 119	46 639 119
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-4 640 771	-6 679 571	-6 602 571
<i>varav BP25</i>	<i>-550 705</i>	<i>-3 485 705</i>	<i>-3 408 705</i>
– Biståndspolitik	-8 000	-8 000	-8 000
– Svenska dialoginstitutet	-18 600	-18 600	-18 600
– Omräkning fastighetskostnader utomlands Sida	5 800	5 800	5 800
– SPO/CSO-uppdrag Sida	-14 000	-14 000	-14 000
– Ökning EBAs anslag	-900	-900	-900
– Bidrag till int. organisation	-7 500	-7 500	-7 500
– Omräkning för valutakompensation	1 495	1 495	1 495
– Nya avräkningar för asylsökande och skyddsbehövande inom UO8 och UO13	-509 000	-444 000	-367 000
– Sänkt biståndsram till 53 mdkr fr.o.m. 2026		-3 000 000	-3 000 000
Överföring till/från andra anslag	-12 000	-12 000	-12 000
Övrigt	434 595	1 338 772	1 633 765
Förslag/beräknat anslag	42 420 943	41 286 320	41 658 313

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 42 420 943 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 41 286 320 000 kronor respektive 41 658 313 000 kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2025 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 000 kronor 2026–2041.

Skälen för regeringens förslag: För att främja en högre grad av förutsägbarhet i biståndsgivningen behöver ekonomiska avtal inom biståndsverksamheten kunna ingås. Nya åtaganden beräknas uppgå till ca 41,1 miljarder kronor. Myndigheter som disponerar bemyndiganden under anslaget är bl.a. Regeringskansliet, Sida, Svenska institutet, Vetenskapsrådet, Nordiska Afrikainstitutet, Folke Bernadotteakademien, Strålsäkerhetsmyndigheten och Exportkreditnämnden. Det nya finansieringsinstrumentet som avses införas under 2025, består av exportkreditgaranti och exportkredit till fast ränta i kombination med beslut om bistånd. Utifrån utvecklingseffektivitet är det angeläget att biståndsmedel kan utbetalas under exportkrediternas hela löptid, därav behov av en utökad period för bemyndigandet till 2041. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2025 för anslaget 1:1

Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 000 kronor 2026–2041.

Tabell 2.13 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2023	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028–2041
Ekonomiska åtaganden vid årets början	99 119 826	81 841 173	91 193 829			
Nya ekonomiska åtaganden	14 213 063	38 585 965	41 075 896			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-28 512 940	-29 228 509	-32 269 725	-31 834 565	-24 275 231	-43 890 204
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-2 978 776	-4 800				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	81 841 173	91 193 829	100 000 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	114 825 000	105 000 000	100 000 000			

Garantigivning

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2025 ställa ut statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 30 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet omfattar ett statligt garantiåtagande avseende Sidas garantigivning. Denna garantigivning innefattar garantier beviljade inom ramen för det nuvarande systemet med garantier för utvecklingssamarbete samt beviljade kreditgarantier kopplade till det tidigare systemet för u-krediter. Regeringen bedömer att garantiinstrumentet på ett kostnadseffektivt och katalytiskt sätt bidrar till att mobilisera andra finansiella resurser, inte minst privat kapital, för hållbar utveckling och fattigdomsminskning. Genom att dela risker med långivare och investerare kan garantier möjliggöra finansiering för målgrupper och sektorer som marknaden annars bedömer för riskfyllda. Verksamheten finansieras med avgifter och användningen av biståndsmedel är begränsad till de fall då subvention av garantitagarens avgifter sker. Garantier utgör ett instrument i utvecklingssamarbetet som har stor potential att bidra till bl.a. hållbar och inkluderande ekonomisk tillväxt, klimatfinansiering och grön omställning, och kvinnors ekonomiska egenmakt. Sida har successivt stärkt och utvecklat garantiverksamheten internt på myndigheten. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2025 ställa ut statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 30 000 000 000 kronor.

Tabell 2.14 Ramar för statliga garantier

Belopp angivet i SEK i tkr. Belopp angivet i annan valuta i ental.

Utgifts-område	Ändamål	Ram 2023 ¹	Utestående åtaganden 2023-12-31	Ram 2024 ¹	Föreslagna garantiramar 2025
7	Garantier inom biståndsverksamheten	20 000 000	8 863 572	26 000 000	30 000 000

¹ Ramar för 2023 och 2024 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Swedfund International AB

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2025 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 1 200 000 000 kronor varav högst 500 000 000 kronor för investeringar i Ukraina.

Regeringen bemyndigas att under 2025 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 600 000 000 kronor för ökade klimatinvesteringar.

Skälen för regeringens förslag: Swedfund International AB:s (Swedfunds) uppdrag är att bidra till att uppnå det biståndspolitiska målet genom hållbara investeringar i den privata sektorn i låg- och medelinkomstländer. Swedfund medverkar till investeringar som inte kan genomföras med enbart kommersiell finansiering och mobiliserar samtidigt investeringar från privata aktörer. Swedfunds investeringar bidrar till fler arbetstillfällen, ökad tillgång till samhällsviktiga produkter och tjänster och till stärkt ekonomisk egenmakt, inte minst för kvinnliga entreprenörer i låg- och medelinkomstländer. Behovet av investeringar som bidrar till hållbar ekonomisk tillväxt är stort och regeringen bedömer att Swedfund fortsatt har en viktig roll att spela i detta avseende.

Regeringen avser att förtydliga styrningen av Swedfund så att bolagets verksamhet bättre svarar mot regeringens biståndspolitiska reformagenda och skapar förutsättningar för Swedfund att bidra till den biståndspolitiska inriktningen genom ökade investeringar i låg- och medelinkomstländer. Med anledning av vad regeringen föreslår avseende riksdagens tidigare ställningstaganden i frågor om politiken för global utveckling (PGU) i avsnitt 2.3 kommer regeringen inte längre att använda målen för PGU i sin styrning av Swedfunds verksamhet. Swedfunds verksamhet ska fortsatt bidra till målet för Sveriges internationella bistånd. Bolagets verksamhet ska vidare bidra till hållbar utveckling.

För att effektivt kunna bidra till att uppnå det biståndspolitiska målet bör Swedfund kunna investera bredare i olika geografiska kontexter. Regeringen bedömer därför att den tidigare prioriteringen av låginkomstländer och postkonfliktländer bör breddas till låginkomstländer och lägre medelinkomstländer. I enlighet med ägaranvisningen har Swedfund möjlighet att göra vissa investeringar i övre medelinkomstländer, vilket framför allt bör ske i form av klimatinvesteringar. Många övre medelinkomstländer står för betydande koldioxidutsläpp och investeringar i dessa länder bidrar till effektiv global utsläppsminskning. Investeringar i övre medelinkomstländer ökar också Swedfunds möjligheter att mobilisera privat och institutionellt kapital.

Inom ramen för sitt uppdrag bidrar Swedfund till att skapa synergier mellan bistånd, handel och investeringar. Detta sker framför allt genom den projektförberedande och projektunderstödjande verksamhet som Swedfund bedriver i syfte att stödja låg- och medelinkomstländer att utveckla fler hållbara projekt inom samhällskritisk infrastruktur. Inom denna s k projektaccelerator finns goda möjligheter till samarbete med svenska företag som erbjuder hållbara lösningar. Regeringen bedömer att verksamheten har tydliga synergier med och kompletterar Swedfunds investeringsverksamhet.

Det är regeringens uppfattning att ytterligare kapitaltillskott ger Swedfund förutsättningar att öka sina investeringar och sitt bidrag till genomförandet av regeringens biståndspolitik. Regeringen bedömer att Swedfund har goda förutsättningar att öka investeringarna och sitt bidrag till genomförandet av den gröna omställningen i låg- och medelinkomstländer. Regeringen föreslår därför kapitaltillskott specifikt för ökade klimatinvesteringar.

Behovet av investeringar i Ukraina för att stödja uppbyggnaden av landet, människors försörjning och ökad tillgång till samhällsviktiga produkter och tjänster är mycket stort. Regeringen bedömer att Swedfund bör öka sina investeringar i Ukraina. Swedfund har god förmåga och lång erfarenhet av att genomföra investeringar i svåra kontexter och bedöms därmed kunna bidra till landets återuppbyggnad.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2025 besluta om kapitaltillskott till Swedfund på högst 1 200 000 000 kronor varav högst 500 000 000 kronor för investeringar i Ukraina. Regeringen bör vidare bemyndigas att under 2025 besluta om kapitaltillskott till Swedfund på högst 600 000 000 kronor för ökade klimatinvesteringar. Utgiften belastar anslaget 1:1 *Biståndssverksambet*.

2.9.2 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete

Tabell 2.15 Anslagsutveckling 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)

Tusental kronor

2023	Utfall	1 658 689	Anslagssparande	-17 484
2024	Anslag	1 732 300 ¹	Utgiftsprognos	1 689 230
2025	Förslag	1 772 698		
2026	Beräknat	1 814 484 ²		
2027	Beräknat	1 843 794 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 772 698 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 772 698 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter avseende Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida). Anslaget får även användas för att subventionera avgifter avseende garantigivning inom ramen för internationellt bistånd, till den del avgiften avser Sidas administrativa kostnader. Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter för samarbete inom Östersjöregionen som inte klassificeras som bistånd enligt OECD-DAC:s definition.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.16 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	1 690 200	1 690 200	1 690 200
Pris- och löneomräkning ²	78 595	120 289	149 534
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	3 903	3 995	4 060
<i>varav BP25³</i>	<i>6 705</i>	<i>6 705</i>	<i>6 705</i>
– Omräkning fastighetskostnader utomlands Sida	-5 800	-5 800	-5 800
– SPO/CSO-uppdrag Sida	14 000	14 000	14 000
– Omräkning för valutakompensation	-1 495	-1 495	-1 495
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 772 698	1 814 484	1 843 794

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För 2025 föreslår regeringen att anslaget 1:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete* minskas med 5 800 000 kronor för att justera för kostnadsutveckling för lokaler i de länder och orter där Sida har fältnärvaro. Anslaget beräknas minska med motsvarande belopp fr. o. m. 2026. Vidare föreslås anslaget 2025 minskas med 1 495 000 kronor som en justering för valutakursutveckling och beräknas fr. o. m. 2026 minska med motsvarande belopp.

Anslaget föreslås öka med 14 000 000 kronor 2025 till följd av en omläggning av hur Sida arbetar med bistånd som förmedlas genom civilsamhällesorganisationer i enlighet med strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med det civila samhället. Förslaget innebär att fler civilsamhällesorganisationer ska kunna ha direktavtal med Sida vilket kräver utökade handläggningsresurser inom Sida. För 2026 och 2027 beräknas anslaget öka med 14 000 000 kronor för respektive år.

Regeringen föreslår att 1 772 698 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 1 814 484 000 kronor respektive 1 843 794 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.17 Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tusental kronor

	Intäkter ¹	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnader)	Ackumulerat resultat
Utfall 2023	15 613	16 567	-954	-5 562
Prognos 2024	24 000	23 700	300	-5 562
Budget 2025	28 000	26 500	1 500	-3 762

¹ Sida får behålla intäkterna från avgifterna inom garantiverksamheten.

Avgiftsbelagd verksamhet avser i huvudsak avgifter för administration av Sidas garantiverksamhet. Därtill tas utgifter ut enligt 4§ avgiftsförordningen (1992:191) för lokaler och konferenser m.m.

2.9.3 1:3 Nordiska Afrikainstitutet

Tabell 2.18 Anslagsutveckling 1:3 Nordiska Afrikainstitutet

Tusental kronor

2023	Utfall	15 903	Anslagssparande	1 506
2024	Anslag	17 320 ¹	Utgiftsprognos	17 708
2025	Förslag	18 142		
2026	Beräknat	18 592 ²		
2027	Beräknat	18 857 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 18 142 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 18 142 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Nordiska Afrikainstitutets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.19 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:3 Nordiska Afrikainstitutet

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	17 320	17 320	17 320
Pris- och löneomräkning ²	821	1 271	1 536
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1	1	1
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	18 142	18 592	18 857

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

Regeringen föreslår att 18 142 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Nordiska Afrikainstitutet* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 18 592 000 kronor respektive 18 857 000 kronor.

2.9.4 1:4 Folke Bernadotteakademin

Tabell 2.20 Anslagsutveckling 1:4 Folke Bernadotteakademin

Tusental kronor

2023	Utfall	205 659	Anslagssparande	-1 083
2024	Anslag	210 633 ¹	Utgiftsprognos	208 149
2025	Förslag	213 219		
2026	Beräknat	217 757 ²		
2027	Beräknat	222 756 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 213 218 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 213 879 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas till Folke Bernadotteakademin förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.21 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:4 Folke Bernadotteakademin

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	210 633	210 633	210 633
Pris- och löneomräkning ²	5 400	9 998	14 367
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-314	-321	-327
Överföring till/från andra anslag	-2 500	-2 553	-1 917
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	213 219	217 757	222 756

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

Anslaget minskas med 2 500 000 kronor 2025 till följd av överföring av Fredsarkivet till Statens försvarshistoriska museer, utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. För 2026 beräknas anslaget minskas med 2 553 000 samt fr.o.m. 2027 med 1 917 000 kronor.

Regeringen föreslår att 213 219 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Folke Bernadotteakademin* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 217 757 000 och 222 756 000 kronor.

Tabell 2.22 Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tusental kronor

	Intäkter ¹	Kostnader
Utfall 2023	1 478	-
Prognos 2024	1 500	-
Budget 2025	1 500	-

¹ Folke Bernadotteakademin får disponera intäkterna från avgifter från utbildningsverksamheten.

2.9.5 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete

Tabell 2.23 Anslagsutveckling 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete

Tusental kronor

2023	Utfall	50 002	Anslagssparande	587
2024	Anslag	50 000 ¹	Utgiftsprognos	50 000
2025	Förslag	50 000		
2026	Beräknat	50 000		
2027	Beräknat	50 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete. Medlen används i överensstämmelse med OECD-DAC:s definition av bistånd och inom ramen för målen för svensk biståndspolitik.

Riksrevisionens överväganden

Tabell 2.24 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	50 000	50 000	50 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	50 000	50 000	50 000

Verksamheten redovisas under avsnittet Riksrevisionen inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete bidrar till att stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva revision enligt internationella standarder. Huvudinriktningen ska vara långsiktigt institutionellt samarbete. Utvecklingssamarbetet sker framför allt i globala, regionala och bilaterala program i Afrika, Asien, västra Balkan och Östeuropa samt genom multilateralt samarbete. Riksrevisionen kan även ta uppdrag som extern revisor i multilaterala organisationer. Riksrevisionen använder framför allt egen personal och kompetens i genomförandet av kapacitetsutvecklingsprojekt.

Riksrevisionen föreslår att 50 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 50 000 000 kronor respektive år.

2.9.6 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd

Tabell 2.25 Anslagsutveckling 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd

Tusental kronor

2023	Utfall	21 807	Anslagssparande	-62
2024	Anslag	22 857 ¹	Utgiftsprognos	23 585
2025	Förslag	24 842		
2026	Beräknat	25 402 ²		
2027	Beräknat	25 750 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 24 842 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 24 842 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för den verksamhet som bedrivs av Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) och för EBA:s förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.26 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	22 857	22 857	22 857
Pris- och löneomräkning ²	1 083	1 623	1 958
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	902	922	935
varav BP25 ³	900	900	900
– Ökning EBAs anslag	900	900	900
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	24 842	25 402	25 750

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 900 000 kronor 2025 för att förstärka utvärderingsverksamheten då uppföljning och utvärdering prioriteras av regeringen. För 2026 och 2027 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 24 842 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Utvärdering av internationellt bistånd* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 25 402 000 kronor respektive 25 750 000 kronor.

Bilaga

Samarbetsstrategier

Innehållsförteckning

1	<u>Samarbetsstrategier</u>	2
---	----------------------------------	---

1 Samarbetsstrategier

Tabell 1.1 Geografiska strategier

Miljoner kronor

Strategier	Tidsperiod för gällande strategi	Utbetalat stöd 2023
AFRIKA		
Regional strategi för Afrika	2022–2026	830
Strategi för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) i Afrika	2022–2026	650
Burkina Faso	2018–2024	228
Demokratiska republiken Kongo	2021–2025	552
Etiopien	2022–2026	300
Kenya	2021–2025	311
Liberia	2021–2025	310
Mali	2021–2024	300
Moçambique	2022–2026	650
Rwanda	2020–2024	225
Somalia	2018–2024	425
Sudan	2018–2024	260
Sydsudan	2018–2024	240
Tanzania	2020–2024	508
Uganda	2018–2024	324
Zambia	2024–2028	350
Zimbabwe	2022–2026	290
ASIEN, MELLANÖSTERN OCH NORDAFRIKA		
Regional strategi för Asien och Oceanien	2022–2026	430
Regional strategi för Mellanöstern och Nordafrika	2024–2027	390
Regional strategi för Syrienkrisen	2024–2026	321
Afghanistan	2022–2024	524
Bangladesh	2021–2025	274
Irak	2022–2025	181
Myanmar	2024–2026	199
Palestina	2020–2024	129

LATINAMERIKA

Regional strategi för Latinamerika	2021–2025	187
Bolivia	2021–2025	100
Colombia	2021–2025	165
Guatemala	2021–2025	90
Kuba	2021–2025	15

ÖSTEUROPA OCH CENTRALASIEN

Strategi för Ukraina	2023–2027	1 110
Strategi för Västra Balkan och Turkiet	2021–2027	810
Strategi för Östeuropa	2021–2027	911

Tabell 1.2 Tematiska strategier

Miljoner kronor

Tematiska strategier ^{1Ti}	Tidsperiod för gällande strategi	Utbetalat stöd 2023
Sveriges humanitära bistånd genom Sida	2021–2025	5 203
Informations- och kommunikations verksamhet inom utvecklingssamarbetet	2016–2023	19
Sveriges utvecklingssamarbete med det civila samhället	2024, 1 feb- 31 dec.	1 767
Sveriges globala utvecklingssamarbete för arbetet med de mänskliga fri- och rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer	2024–2028	904
Särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer	2024–2027	96
Miljö, klimat, hav och biologisk mångfald r	2022–2026	1 283
Hållbar social utveckling	2018–2024	756
Hållbar ekonomisk utveckling	2022–2026	693
Fred, säkerhet och stabilisering	2024–2028	259
Innovation, partnerskap och kapacitetsutveckling	2024–2028	452
Sveriges utvecklingssamarbete inom forskning för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling	2022–2028	435
Jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter	2022–2026	262

¹ Medel från utgiftsområde 7 finansierar också verksamhet som styrs av resultatstrategin för internationell civil krishantering, under utgiftsområde 5.